

GAZETA LITERARĂ

Anul II, nr. 48 (90) - Joi 1 decembrie 1955

ORGAN SĂPTĂMÎNAL AL UNIUNII SCRITORILOR DIN R.P.R.

6 pagini 50 bani

CÎNTEC SĂRBĂTORESC PENTRU CONGRESUL PARTIDULUI

La bălău tu ne chemai
Cînd viața ni-era moarte;
Pe-mprovărat îl ajutai
Pe-amar să nu-și poarte;
În negre zile ne-al fost sfat,
Indemn și mîngiere;
Prin fapta ta ai sfărîmat
A timpului putere.

De duhul tău însuflețit,
Clădim o nouă viață;
Și nu putem să fim oprți,
Orice ne-ar sta în față.
Alt chip Naturii îl vom da —
Noi țeluri să slujească!
De pe acum, cite o stea
A prins să ne clipească!

Văzînd stîndardele-ți șuvoi,
Simțeam, cu bucurie,
Că ne vestea o vreme noi
Lumină purpurie;
În pașii tăi se-nțezărea
Un viitor de aur
Și lumea parcă-nținerea
Sub mîna ta de faur.

Al asuprii vechi blestem,
La noi e-o amintire,
Din al Partidului Indemna,
Azi munca e-n cîntire,
Călușii de-al tău cuvînt,
Înălță-nțreg ne-ocul
Orășu noi pe-acest pămînt —
Și îi sporotește rodul.

Ne-ai dat curajul să-nfruntăm
Mînia tiraniei,
Ne-am ridicat să sfărîmăm
Cîtușele robiei,
De duhul tău însuflețit,
La viață-nlă oară
Poporul nostru s-a trezit,
Trecînd prin foc și pară.

Partidule, te vom cinsti
De ziua ta cea mare,
Prin cîntec de ciocane și
A-nțreceri chemare.
Noi astfel te sărbătorim,
Știînd că mulțumirea,
Aceasta ni-e: să ne dorim
Mai strășnic fericeala!

Alfred Margul Sperber

În romînește de
Petre Solomon

PARTIDULUI

Tu te-ai născut din dragoste, ca omul,
Și din durere te-ai născut, ca el.
Al rădăcinii în țara mea, ca pomul,
Și-nșpre lumină-ai născut, la țel.

Tu te-ai născut din sete de dreptate,
Din singele acelor ce căzură;
Din osul celor ce-au fost trași pe roate,
Și din protestul cu căluș în gură.

Tu te-ai născut din istovită trudă
Și din nădejdea ce-a durat prin vreme,
Pe care nimeni n-a vrut s-o audă,
Și care de nimica nu se teme.

Tu te-ai născut cu timpul din mulțime,
Din nesfîrșita gloată anonimă,
Și al crescut ca floarea de-nălțime
În aspra și purificata climă

A neuitatului Octombrie-n care
În Petersburg rece de la nord,
O „Auroră” cu scîlpiri de soare
Lumină matrozii de pe bord.

Demostene Botez

INIMA COMUNIȘTILOR

TE DOARE

Te doare fierul risipit,
Uitatul spic de griu te doare,
Și pomul fără roșu slujit
De-o neghibie-nțimplătoare.

În toate ești cite puțin,
Te-mparți ca razele de soare.
Dar nu ești comunist deplin
De te împaci cu-arest „mă doare”.

ARTA

N-a fost poveste cu „Sesam”
Ci comunistii spart-au poarta
Împărăției de haram
S-ajungă și la tine arta

Veneau spre tine, într-ascuns,
Slăviții meșteri și artiștii,
Dar pină-n veac n-ar fi ajuns
De n-ar fi fost ei, comunistii

PĂCATUL INDRĂZNELII

Mai sînt de-acestia: gața să-ți socoloată
O faptă îndrăzneală drept păcat.
Partidul tu te-a îndemnat vreedată
Să-ți iei toană orice cap pătrat.

De patimă nîcînd să nu te sperii,
De dărîie arzînd în tot ce faci.
Scutare de păcatul îndrăznelii
Au doar cei slabi în duh și tolamaci.

CU INIMA

De-ncere se își găsească cuvîntul geamăn
Din nescutul limbii minereu —
Cu inima mi vine să te-aseamăn,
Cu-a țării romînești, partidul meu.

Tiberlu Utan

Din ciclul „Inima comunistilor”.

Literatura despre viața satului colhoznic

Vasilii Smirnov

Literatura sovietică multinațională are tradiții bogate. Ea și-a acumulat o vastă experiență în zugrăvirea vieții de la saie. Avem opere pe care le putem intra-de-văr socoti nemuritoare. Ele reprezintă pentru noi, scriitorii, semnificația unui model și a unei școli în ceea ce privește acuitatea politico-socială în cuprinderea unui vast material de viață, a unei analize profunde, bogate și veridice de caracter uman.

În fiecare nouă perioadă de viață a societății sovietice, tema satului în literatura beltristică s-a îmbogățit cu noi probleme care erau la ordinea zilei și cu opere în care erau zugrăvite întîmplări și caractere umane dintr-o lume tipică pentru situația istorico-socială dată.

Dar orlele de viață și de ramificații ar fi această temă, peste tot deosebit de înaltă, oarecum principală — eliberarea omului de a saie de cătușele trecutului, transformarea bazei fundamentale a realității de la saie, în condițiile unei noi orindiri, socialiste, și transformarea imaginii morale a omului, a obiceiurilor, a deprinderilor și a năzuințelor lui în condițiile unei lupte de clasă ascuțite.

Literatura din deceniul al doilea și începutul celui de al treilea a arătat în mod veridic în operele ei cele mai bune, lupta de clasă de la saie în perioada de după Revoluția din Octombrie și în perioada marilor cotituri spre orînduirea colhoznică. Să ne amintim de „Pămînt deslețit” de M. Solohov, „Bruski” de Panflov, „Ura” de I. Sakhov, „Opinie” de P. Zamorski și altele, „Pămînt deslețit” a intrat în fondul de aur al literaturii noastre și este o carte care servește drept model de realism socialist în zugrăvirea marelui adevăr al vieții.

În literatura din a doua jumătate a deceniului al treilea sînt zugrăvite tablouri care ne înfățișează cum au apărut și cum s-au dezvoltat relațiile socialiste în satul sovietic.

Marele Război pentru Apărarea Patriei a inspirat o serie de opere minunate, străbătute de eroismul popularului. Cărțile din această perioadă au dezvoltat bogăția spirituală proprie omului sovietic de la saie și orășu, forșă patriotice, a unei prietenii internaționale a umanității, care i-a inspirat pe oamenii noștri în fațele lor de viață.

În cărțile cele mai cunoscute despre viața colhoznică scrise în primii ani de după război în proză, poezie și dramaturgie, în întreaga literatură multinațională, s-a oglindit patosul reconstrucției de după război a economiei naționale, alinirea spre viitor, pătrunsă de romantism, a oamenilor sovietici.

Acest patos s-a manifestat într-o serie de romane și nuvele: „Cavalerul Stelei de Aur” de S. Babavecki, „Sercheriș” de Galina Nikolaeva, „Lumina la Coardă” de H. Lebercht, „Zori” de I. Laptev, „Din toată inima” de E. Malcev, „Maria” de G. Medinski, „Pe culme” de A. Saec, „Milomanul” de G. Mustafin și multe altele. Dar în unele din aceste opere s-a văzut năzuința de a prezenta cele dorite să existe, ca ceva existînd într-adevăr în realitate. Zugrăvirea veridică a vieții în toată complexitatea ei a fost substituită cu o zugrăvire superficială, confectuată sau fost atenuată, realitatea poleită.

Tot în acești ani, în literatura închinată satului colhoznic, s-a manifestat încă o lipsă serioasă care mai dănuie și azi — aceea de a trata foarte îngust tema colhoznică, ceea ce este în contradicție cu adevărul vieții, cu tradițiile literaturii sovietice. În numeroase romane, nuvele și povestiri, orășu, clasa muncitoare, s-au dovedit a fi „tîțate”.

Să-ntîmplat ca unii scriitori, toc-mai atunci cînd legăturile dintre sat și oraș au devenit mai trănice, să înceteze de a vedea ce rol deosebit de important joacă alianța clasei muncitoare cu țărînimea colhoznică, în condițiile trecerii de la socialism la comunism și au început să trăzeze lemele colhoznică rupte, în parte, sau complet, de viața întregii societăți sovietice, de viața clasei muncitoare, de oraș. Chiar numai în felul de a trata astfel problema, constatăm o abateră de la adevărul vieții, deoarece satul colhoznic, oamenii lui, munca și lupta lor, viața lor se leagă cu mîi de fire vizibile și invizibile de oamenii muncii din diferite părți sociale ale societății noastre și în primul rînd de clasa muncitoare și de altele de so-cietatea sovietică în întregime. Literatura are datorită să dezvăluie acestă. Acest lucru nu înseamnă că noi nu putem avea romane, nuvele, poeme, schițe, piese, unde tema colhoznică să domine restul materialului, după cum nu înseamnă că noi nu putem avea romane în care să fie predominantă tema colhoznică. Scriitorul întodeauna a scris și va scrie despre ceea ce îi e mai apropiat, mai cunoscut, despre ceea ce îl preocupă în mod deosebit, îi emoționează.

Analiza adîncă a situației din agricultură, pe care o găsim în hotărîrile ultimelor plenary ale Comitetului Central al Partidului, a constituit o cutitură hîrtitoare și pentru felul cum scriitorii au dezvoltat tema colhoznică. Hotărîrile partidului arată că realitatea înconjurătoare e mult mai bogată și mai complexă decît cărțile scrise de numeroșii scriitori, cîi în etapa actuală de dezvoltare a agriculturii, n-au fost invinse pe deplin greutățile existente, că aceste greutăți se dăloșesc oamenii, lipsurilor de organizare și conducere. În momentul de față atenția scriitorilor noștri este concentrată asupra problemelor de cea mai mare importanță pentru dezvoltarea rapidă a agriculturii, pentru care luptă partidul și poporul sovietic.

Nu demult, la Moscova, a avut loc o constituție unională a scriitorilor care scriu pe tema vieții de la saie. La constituție au luat parte aproape trei sute de scriitori.

Călușinduse de directivele trasate de Comitetul Central al Partidului, în salutul adresat celui de al doilea Congres unional al scriitorilor sovietici,

scriitorii s-au apropiat în mod critic de literatura, au privit-o în comparație cu viața, cîntînd să vadă în ce măsură literatura beltristică reflectă în mod veridic realitatea de la saie, procesele cele mai importante care au loc în viața satului sovietic; cum au arătat scriitorii în operele lor lupta nouului cu vechiul și afirmarea victoriei acestui nou. Înaintat, socialist în munca și conștiința omului; cum literatura care se ocupă de viața satului rezolvă sarcina, sa principială — crearea imaginii contemporanului nostru plin de măiestrie, care deslețeste milioane de hectare de pămînt întelenit, care luptă pentru dezvoltarea cit mai avîntată a agriculturii.

Tocmai de aceea miezul consfățuirii l-a constituit discuția creatoare pe tema „Noul în satul colhoznic și sarcinile literaturii beltristice”. Scriitorul V. Ovecikin a prezentat un referat amplu și consistent pe această temă. Discuția creatoare la care au participat nu numai scriitorii, ci și oameni care se ocupă în mod practic de problemele colhoznică, a fost interesantă și folositoare. Această discuție amplă și importantă a fost dictată de viața, fiind impusă de munca popularului, de fenomenele concrete de astăzi ale satului colhoznic. Discuția a arătat aspectele puternice și cele slabe ale operelor în care scriitorii redau viața satului colhoznic.

În literatura sovietică din ultimii ani putem observa o încursiune mult mai curajoasă în viața de toate zilele a oamenilor sovietici. A sporit atenția față de oamenii muncii obișnuiți, a crescut interesul față de problemele moralele sociale, ale vieții de toate zilele, ale relațiilor familiale. E îmbucurător faptul că rîndurile scriitorilor au fost completate de un delăsament nou de tineri literați, talentați, care au publicat opere cu un bogat conținut. Oprele lui V. Tendreakov, I. Troepolski, S. Voronin, T. Juravlov, M. Jevsev, G. Baklanov, S. Zallighin, I. Antonov, A. Sogentukov, I. Brill, V. Zemleak și ale altor scriitori au atras atenția cititorilor.

Cel mai important eveniment literar în proză din anul acesta îl constituie publicarea primelor capitole din volumul al II-lea al romanului „Pămînt deslețit” de M. Solohov. Prin subiect aceste capitole se leagă de primul volum. La fel ca și orîndul volum, aceste capitole, prin întregul lor patos, prin întregul lor conținut ideologic, aparțin zitelor noastre care trezesc inițiativa creatoare, impetuoasă în adîncurile popularului.

Noile capitole din „Pămînt deslețit” sînt pentru noi importante din toate punctele de vedere, și ca un remarcabil criteriu artistic și ca model de trătare amplă a teme colhoznică. Noua lucrare a lui Mihail Solohov poate și trebuie să servească pentru noi toți, care sîntem scriitori, drept un exemplu bun în ceea ce e mai principal — în înțelegerea a ceea ce este măiestria unui scriitor și despre ce exigente față de sine, ca artist, poate și vorba, la noi.

În literatura din ultimii ani s-au realizat deosebite progrese alt în punerea problemelor, cit și în rezolvarea lor în domeniul reportajului literar. Acest lucru e natural și de la sine înțeles, deoarece genul reportajului literar este cel mai rapid, mai combativ și nu degeaba l-am numit „recunoaștere”. De pildă reportajele literare „Viața de toate zilele a unui raion” de V. Ovecikin, „La un nivel mediu” și „Noștile cu lună” de A. Kalinin, „Scriori din satul Sighetade” de I. Smuul, reportajele lui V. Tendreakov, G. Troepolski, S. Zallighin, P. Voronin despre probleme importante din viața colhoznică.

Conținutul reportajelor este variat. Toate însă au o trăsătură comună — dorința de a privi lucrurile „în fond”.

de a cuprinde în mod veridic materialul vast din viața satului contemporan în dezvoltarea lui avîntată, de a-l înțelege în toată complexitatea contradicțiilor și a greutăților și totodată în amplă perspectivă și în totu-l mărut. Nouă ni se pare că detașamentul glorios de reporteri care pășesc în prima linie fac drum pentru „artileria” grea a literaturii — pentru romane, nuvele, poeme, piese.

Discuția creatoare a arătat că noi avem deocamdată puține romane, nuvele, poeme și piese mai ample și interesante scrise cu măiestrie, din viața satului colhoznic de astăzi. Și acest lucru denotă în primul rînd insuficiența prelucrării a temei.

Chiar și în operele cele mai bune din ultima vreme găsim lipsuri serioase. Nu întîmplător o serie din cel care au participat la această discuție creatoare au criticat nuvele „Povestea Nastei Kovsova”, de Galina Nikolaeva. După cum reiese din discuții, această operă, cu toată însemnătatea problemelor pe care le ridică, cu toate calitățile ei incontestabile, este scrisă de unu unu autor experimentat care totuși alege linia rezistenței minime, rezolvînd unele foarte ușor problema luptei nouului cu vechiul. Dar înșăși lupta eroinii din această nuvelă, a Nastei Kovsova, înzestrată cu calități deosebite de vli — de fapt se desțășoară în afara colectivului.

Adevărul vieții, măiestria zugrăvirii artistice, dorința fierbinte de a ajuta în mod activ partidul în educarea comunistă a oamenilor sovietici, iată ce l-a animat pe scriitorii care au participat la această discuție creatoare.

Noi trebuie să ne îndreptăm eforturile noastre creatoare în vederea creării unor tablouri vaste, unitare, din viața societății noastre sovietice, care să ogîndească laturile esențiale ale realității, să arate pe muncitorul, lăranul și intelectualul sovietic în legăturile lor de viață cele mai importante și mai tipice, fără să se închisese în mod artificial în cadrul unui sau altui proces de producție. Aici se deschide și un timp vast de activitate pentru critică, în analiza concretă a operelor, în înțelegerea aprofundată a succeselor și insucceselor noastre creatoare, în determinarea căilor ulterioare de dezvoltare a literaturii noastre.

Atenția scriitorilor trebuie îndrețată în sensul unei prelucrări mai aprofundate din punct de vedere istoric a temei colhoznică. N-am epuizat complet trecutul, „Ziua de ieri” a satului, după cum ne arată experiența maestrilor de frunte ai literaturii, poate fi foarte actuală și la ordinea de zi, iar temele din zilele noastre nu pot decît să cîștige dacă vor fi lucrate pe trei dimensiuni: trecut, prezent și viitor.

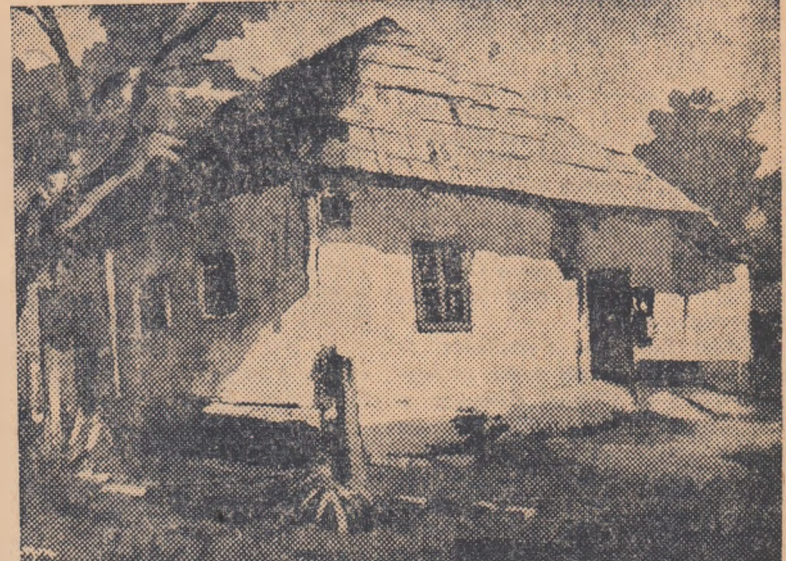
Literatura din deceniul al treilea a creat imagini ample și diverse ale țărînilor colhoznică simpli, care se gîndesc la problemele vieții interne și internaționale. Această tradiție a cam fost părăsită. E timpul să ne gîndim la reinvierea ei. Într-o serie de opere, lumea spirituală a eroilor este ruptă de viața noastră amplă, luată în toată înțelegerea ei. În fața noastră sînt sarcina de a arăta pe contemporanul nostru în toată măreția lui.

Analizînd noile procese care au loc în satul nostru, scriitorii nu trebuie să uite acest lucru principal și care-l determină sarcinile lui creatoare.

De pildă, e imposibil să nu observăm fenomenul cel mai de seamă care se petrece în satul nostru de astăzi și anume — apariția muncitorilor, a profesioniștilor tehnici în rîndul colhoznicilor, mai ales al celor tineri. Noi sîntem marfieri aparțiiți unor noi detașamente ale clasei muncitoare, la saie. A arăta acest fenomen nou în toată amploarea lui, a dezvălui esența lui, a-l susține și a-l promova este o datorie patriotică a scriitorilor sovietici, o datorie a întregii literaturii sovietice multinaționale.

(Din „Pravda” nr. 321, noiembrie 1955)

EXPOZIȚIE CREANGĂ

Casa lui Creangă din Humulești

Tabloul din expoziția pictorului EUGEN ISPIR

Cînd ai coborît la Humulești din autobuzul în care te-ai urcat la Piața Neamului și ai trecut peste dealurile Balaurului, Grădăni, Bălăiești și Apa Agăpiet, poți spune că ai depășit chiar în inima locurilor pe unde a umblat și copilărit Ion Creangă. Unul din ele merge înainte către Tîrgul Neamului, după ce trece de podul lung de lemn peste Ozana, altul o apucă la sînga spre Vîntoșii Neamului, iar al treilea, în dreapta, o ia spre satul Humulești. Te află, așa dar, în plin cadrul „Amintirilor”, pe un itinerar pe care-l știi pe dinașuri din copilărie încă. Emoția de a fi aici îți sivească în suflet o dulce și iucune, care te derulează puțin. Da, asta e țara lui Creangă! Te silești să cuprinzi deodată, dacă ai putea, incîntătoare priveliște. Dealurile care se desțășoară, undînd domol de jur împrejur, casele moldovenești cu cerdacuri și puzdere de flori, țevi care via odată cu șosana, brazi de lîngă lîncînă, cerul înalt și coușii războji din depărtare, toate lui Ștefan Vodă, pe care o vezi și o știi înfipită de veacuri în munțele din țara ta. Rămîi cîteva minute așa și te silești să te orientezi după aducerile amînte pe care te ai din paginile povestitorului, hîndea mai mult ca la oricare alt scriitor al nostru, în opera lui Creangă se leagă oameni, locuri, întîmplări, grai și atîtea altele. O țel deci în dreapta și faci cîțiva pași pe stradă care poartă numele povestitorului. Te simți aiodom ca într-un muzeu viu. Te întîmplă prima tăbățită: „Aici a fost ciresul mălușii Marțoara”. Stai cîteva clipe și privești. Ciresul nu mai este, nici casa, nici palanca de cîneap. Dar întîmplarea parcă o vezi aievea, locul unde s-a întîmplat dădănaua e aici. Mai faci cîteva pași și o uităoară se deschide în sînga. Te află la o tăbățită: „Pe aici se ducea Ionică scolaru”. Și iară, parcă-l vezi pe știrubatecul Ionică gonind spre școală. Peste drum e casa care a copilărit Creangă, refăcută așa cum a fost pe vremea lui, cu multe lucruri pe care le cunoaștem din „Amintiri”. Ceasculu cu care omora muștele, motăceii lo-

găfi de horn, bedreagul lui Clorpec cubotaru, fotografiat arădînd pe prietenii lui, dascălul Isăia Duhan, rubedenii și multe altele. Zăbovînd printre atîtea lucruri, și locuri dinainte știte, te simți parcă tu însuși că ai face parte din lumea „Amintirilor”, că contactul tău cu ele e real într-o prezentă pe care it-o întărește autenticitatea lor, oamenii înfipii care duc mai departe lumea lui Creangă. Fiecare din aceștia, din care unii sînt coborîtorii din șpîia din care se trăgea și Nică al lui Ștefan a Petri, știe acest lucru, și își vorbește în Creangă, ca de unul foarte apropiat lui. Ei, acestă oameni au pășit pe dinașuri adînc dragoste casa și lucrurile povestitorului ei, areșii oameni, mai vîi la cîșă-azău se lase cîto-o veșină, o strachină, ceva de pe acea vreme care s-a amințlească anii în care a trăit pe aici Creangă. De acest simjămint a fost înmănat și pictorului Eugen Ispir, originar și el de pe-aci, care s-a înțora ca penelul să zugrăvească această lume, să o sîrîngă într-o serie de tablouri, pe care le prezintă la expoziția deschisă la Galeriile de Artă ale Fondului Plastic, din Bd. G-ral Magheru nr. 22. O imagine colorată a cadrului „Amintirilor” adusă la București și pe care merita să fie pîmboșă și prin alte locuri ale țării pentru toți acest care nu au putut ajunge încă la Humulești. O ilustrare a „Amintirilor” făcută cu emoție, după o stîngucioasă documentare de ani ște și ani. Ampronta autenticității caracterizează expoziția. Iată cîșoa din Humulești, răscrucea de drumuri, o uită a Pipirîului, locul unde a fost țelul de unde a furat pupăza, școlăta, Ozana cea limpede ca cristalul, dealurile, cetatea Neamului, chipuri, între care și un portret al lui Creangă. Pentru bucuria de a retrăi imaginile care ne-au fermecat copilăria și la care ne vom întorcede mereu, pentru mulțumirea care fire-adeose evocarea acestor locuri, înfipia pictorului Eugen Ispir merită lauda cucerită pentru munca sa remarcabilă. El a creat un documentar emoționant — fărînd lumină, dragoste și culori limpede, pentru fixarea în tablouri a itinerariului și cadrului „Amintirilor”.

Ștefan Roll

NU, UNIVERSUL NU E ABSURD...

Într-o notă apărută recent în „Gazeta literară” sub titlul „Contemporanii comunistilor”, pomeneam de destinul literar al unor scriitori din Europa Occidentală și Statele Unite ale Americii; oameni care nu mai scriu, scriitorii morți deși persoane civile încă în viață. Unii morți, alții în agonie literară. Cine a citit-o, și nu-și aduce aminte de terribila și magistrală nuvelă a lui William Faulkner, „Secetă în octombrie”, istoria orașelului de provincie sudist în care toate dedesubturile, toate instinctele bestiale înfrîmate izbucnesc deodată ca să ducă la lînsajul unui negru? Aceasta și „Rotește-te” și „Un trandafir pentru Emily” și multe alte

opere care arată realist și critic, cu un talent excepțional, realitatea umană a Statelor din Sud, sau concepția etică pe atunci nobilă, deși nu în-deajuns de clară, a autorului. Ultima carte a lui Faulkner a apărut recent. Povestea revolta unei unități militare din tranșee, în anul 1917. Te aștepți să înțelegi ideile și sentimentele oamenilor de atunci, văzute prin conștiința unui om de azi. Dar nu. Ideile și sentimentele soldaților din 1917 nu există în cartea lui Faulkner. Ci cu totul altele. Seful revoltei este un sergent, ajutat de doisprezece soldați, ucenicii săi. Personajele femeine se cheamă Maria și Marta. Abia mai e nevoie să-l boteze pe sergent

Christ, ca să înțelegem aluzia. Sergentul e însă fiul din flori, ca să nu pară prea forțată această poveste altă de firească al marelui general care va înăbuși revolta soldaților, și care nu e decît Diavolul. Sau Dumnezeu. În orice caz, tatăl lui Christ. Zilele acestea, un scriitor francez care-l admiră pe confratele și compatriotul său Camus, îmi spunea: — Camus are 42 de ani. E un om tînr, în plînătatea puterilor lui. Dar nu mai scrie. Cred că a spus tot ce avea de spus; nu mai are ce. Camus e și el un autor de cărți în care realitatea socială și istorică se topește și nu rămînd decît relații omenești simplificate, abstractizate,

ceea ce le dă un caracter tulburător și straniu, și inspiră cititorului aprehensiunea necunoscutului, simjămintul neputinței în fața unui lumi fără înțeles, sau cu un înțeles la care nu se poate ajunge.

Malraux, care a început prin a scrie cărți de mare importanță pentru tineretul dintre 1930 și 1940, cărți legate de acțiunea comunistilor în diferite țări ale lumii, nu mai scrie romane, a devenit un penibil reacționar, și se ocupă de estetică, publică albume de istoria artei și scrie aforisme despre filosofia artei.

Doză trăsătură principale mi se pare că pot fi distinsă la un mare număr de scriitori sau foști scriitori burghezi de azi, din primii ani ai celei de a doua jumătăți de veac al douăzecelea. Ele se țin în chip indisolubil, sînt condiționate reciproc și se servesc reciproc.

Înțlia este o trăsătură lăuntrică, e filosofia implicată în operă. Și aceasta e concepția despre univers ca fiind absurd, irațional, eterogen demersurilor gîndirii omenești, cu neputința de cunoscut în esența sa. În opera lui Franz Kafka acest univers absurd e descris înțlia orăz; Camus și mulți alții scriitorii burghezi de azi nu sînt decît discipoli ai lui Kafka. Ernst Jünger în Germania Occidentală, Faulkner (în fața sa actuală) în Statele Unite; înaintea lor și independent de ei de Kafka, Pirandello în Italia dinainte de războiul din 1914—1918, merg pe drumuri diferite în acest marș de noapte fără speranță în acest aurora. „Cultura noastră... spu-

DRUMUL MEU

Imagini noi mă-nțîmpină mereu
Pe drumurile țării — și-mi tot aduc amînte
Că dat mi-e dat, oricît ar fi de greu,
Vremii ce vine să-i răsăr 'nainte.

Un uragan cum n-a mai fost să bată,
A spulberat corăbii vechi și sparte;
Dușmanii mei de azi și de-aldată,
Zdrobiți de stînci, au sîngerat de moarte!

În suflet mi-a pătruns acea furtună —
I-am închinat înțreag viața mea,
Din zbor înalt, din goana mea nebună
Nu pot oprî și nu pot aștepta.

Trimite arcu timpului săgeți,
Ci toate-n fluier trec pe lîngă mine —
De lupte beat, robit de frumuseți
Caut orbita veacului ce vine.

Din depărtare-n drumul meu de vis,
Vîn zilele cu purpurii fruntării,
Alt orizont lumina și-a deschis,
Mă cheamă iar înțuturi noi și varii.

Acasta este drumul meu —
Văzduhul și nețărmurita mare;
Viață, arzi cu flăcări mari mereu,
Trezește-n mine energii solare!

A. E. Baconsky

Petru Dumitriu

(Continuare în pag. 4-a)

RECENZIE

Zaharia Stancu: „Sarea e dulce“

Mihail Sorbul a împlinit 70 de ani

Zaharia Stancu are o tradiție democratică strălucită pe care, din nefericire, nu o valorificăm îndeajuns. De câte ori se vorbește despre vechea presă, se amintesc de Caracul și cu el înfruntăm un secol și jumătate de presă...

tori ai noștri s-au opus burgheziei, s-au opus fascismului, au demascat esența partidelor burgheze. Pașiunea lor, măiestria lor trebuie să o preluăm, să o ducem mai departe în țara noastră liberă.

Citeva date. „Sarea e dulce“ este primul volum dintr-un ciclu intitulat modest: „Insemnările și amintirile unui ziarist“. Acest titlu indică așa-

Desen de ROSS

zlar? O ființă care trăiește o zi și moare.

Afirmările adevărate pentru presa burgheză, dar numai pentru ea. Citește volumul acesta de articole ca pe un roman, pasionant și pasionant. Timpul a trecut peste aceste articole și nu le-a sfărțat. Dempotrivă, istoria le-a izbit, le-a sudat, le-a transformat într-un roman de un mare dramatism.

Poetul și romancierul Zaharia Stancu nu a confundat niciodată genurile și când a făcut ziaristică a păstrat specificul gazetăriei. Articolul lui este direct, concret, operativ. Faptele sînt așezate, fiecare articol e un fapt și fapta are nume, înfățișare fizică și ocupă un loc în statul burghez. E directul Guță, ministrul escroc Manolescu-Strunga, ministrul mușgilor Săssu, sau directorul hoț al Radio-Dijuzilor burgheze, etc.

Ziaristul Zaharia Stancu disprețuiește — și bine face — articolul lăcrimos, general, în care se susține teza precum că bine ar fi dacă ar fi mai bine și că unii (nu se știe care) care ocupă unele (nu se știe care) posturi în statul burghez, posturi care — dacă ne gândim bine — au oarecare importanță, nu sînt chiar atât de cinștii. Nici articolul lui Zaharia Stancu alături de cel al lui Ștefan Ștefănescu, deputat și director general, pe nume, cu fapte concrete, cu date. Acest merit al ziaristului de atunci, caracterul direct, concret, al articolelor, dă astăzi — când lumea burgheză s-a prăbușit — o valoare literară deosebită de cărtii. E un roman concentrat din care se pot extrage douăzeci de romane, este o istorie în care grevele minerilor, mizeria satelor și a periferiilor, o mișcare funcționari se izbesc direct de hoția și imbecilitatea guvernului burghez. O galerie de monștri, de caraghioși care nu te fac să rizi, ci să blestemi, să strîngi pumnii. Închizi cartea. Te gîndești. Aceasta a fost libertatea burgheză! Acesta a fost sistemul parlamentar burghez! Acesta au fost conducătorii țării! Și acești ticăloși îndrăznesc să mai vorbească astăzi (da, unii mai latră) de libertate, de parlament, de patrie. Acesta vor să ne conducă țara. Să îndrăznesc! Pentru ei, țara este de aur, sarea este de argint, mizeria este de luxul lor. Demagogia și demența, de acea scriitorilor le propune un guvern de dusei care să înlocuiască declarațiile politice și legile prin tan-gu și șlagăre.

Curiozitatea ziaristului e imensă și el pătrunde pretutindeni, ne străduie cu el, de la bancher escroc la mizerii revoluționar, de la cancelaria universitară populată cu imbecili senili, în saletă înfometate, ne arată hîrlarul parlamentar burghez, cu sudăni și bății, tineretul subalternat și directorii, consilierii, etc. obezi, puzeți, stupizi. Și peste tot fapte, nume, portrete. E o măiestrie holică, măiestrie în luma care se descompune hidos, hilar. Burghezia, cuprinsă de o demență a morții, dă lovituri gangsteresti, se amuză isteric, minte, fură, goneste cu trenul, cu automobilul, cu avionul spre aventura îngrozitoare: războiul.

Cu acest volum, cei care se tem de operațiunile de caracter publicistic al unei opere literare și cred că tot ceea ce e legat de faptul concret și perisabil, primesc o evidență demnitate. Puține romane se citesc cu atât interes, puține drame sînt urmărite cu atîtă încordare ca această culegere de articole. Lăsa de ce pladăm pentru o activitate vie, publicistică, a scriitorilor noștri.

Desigur, nu orice articol devine literatură. Pentru aceasta el trebuie să fie scris cu talent literar. Nu este loc în această simplă prezentare să analizăm variatele mijloace artistice ale scriitorului. Totuși, să nu încheiem lăra a face cîteva remark-uri.

Pamfletul lui Zaharia Stancu e mai apropiat de ologia eminesciană decît de umorul caragialesc. Expunerea faptică se face în fraze simple, scurte, care au o legătură minoasă, reținută. Apoi faptul acesta e legat de altele și altele, enunțate sumar, creîndu-se un tablou general, subliniindu-se caracterul tipic al faptului comunicat. Cînd tabloul general e sfîrșit, indignarea nu se mai stăpînește, izbucnind într-o imprecizie care amintește de „Scrisoarea III-a“ și în general de publicistica eminesciană.

Zaharia Stancu are un deosebit talent vizual și de aceea îndrăznește pe care-l creionează în afară de fața ochilor, într-o atitudine grotescă, cu linii îngroșate. Tablourile generate, de deasupra și foamele, sînt goștii, amintind de ciclu „Dezastrele războiului“. Ciflitorii lui „Descuși“ vor înțeli înșiși și poemul în proză, poezia dureroasă, amărută, amărută. Dar chiar în tonul de apocalips al unor articole („Geneza în pulbere“, „Demnitate generalizată“ ș. a.) răzbat optimismul, siguranța vitală că „Steaua pe care stăm e roșie“.

Zaharia Stancu are articole patetice în care strigă primejdia fascismului și a războiului. Profită de orice prilej, de orice uitată aniversare, pentru a atrage atenția asupra reinvenirii militarismului german. El arată interesele bancherilor și al marilor burghezi, de a declanșa un nou război pe care l-am și trăit cu toții! Arată că partidele istorice colaborează cu legionarii și le înlesnesc ascensiunea politică spre putere, adică spre teroare, jaf și război.

Întregul volum, întregul roman, întreaga dramă e străbătută de un strigăt dureros, un strigăt de revoltă și de indignare: Opriți fascismul! Opriți războiul!

Paul Georgescu

Prezența și numele lui Mihail Sorbul în teatrul și în literatura noastră sînt dintre cele mai discrete, deși dintre cele mai originale. În 1915 Mihail Sorbul număra treizeci de ani de viață și cîteva realizări dramatice care, ca de pildă „Letopiseșii“, nu ajunseser să fie jucate pe scenă. În afara unor schițe dramatice, continuînd o satiră juvenilă, îndreptată cu îndrăzneală împotriva moravurilor societății vremii, se impuseră evocările figurilor lui Tepeș Vodă și a lui Mihail Viteazul în comedia tragică „Praznicul calicilor“ și în episodul dramatic „Săracul popă“. Față de epigonii passei, idilici și demagogici, și lui Alceasandru, Delavrancea și Danilă, Mihail Sorbul aducea un mod realist de a privi, de a preamări și de a zădărnici trecutul. În locul zoroanelor idealizate ale efectelor dramatice, sterili construite, al falselor ideologii și al substituirii caracterelor cu retorice tirade, scrierile lui Sorbul vădeau strădănuța și știința de a descoperi tensiunea dramatică în viața socială a trecutului.

În vreme ce dramaturgia originală, pornită pe panta declinului, pasișia, unori chiar cu bună credință, maniera unor Balaila sau Bornstein; cînd ni-volul artistic al acestei dramaturgii nu izbutea să depășească inspirațiile fami-listice ale unui Rulieț, Emil Nicolae, Florescu — Mihail Sorbul sgarpe crusta bulevardieră ce se împămînenise în teatrul nostru și ofera literaturii noastre dramatice „Patima roșie“. Aceasta respingea cu îndrăzneală tipu-rile standardizate ale teatrului vremii, în jurul cărora se obișnuia să se brodeze și să se dramatizeze cîte o anecdotă saloanară, o așa-zisă teză filozofică sau fi-lislin morală. Mihail Sorbul aducea pe scenă o lume nobilă, unu, o viață, o psihologie și porniri cău-date, o lume nemulțumită de sine, dorită de a se rupe din propria ei condiție umană, dar străduind totuși, deasupra, ași căuta rezoluarea tei condiții. După „Patima roșie“, în toată războiului și în plin nefericit refugiu, Sorbul a știut să străngă din-o înclăștare mărunt pasională și cu o lume măruntă de mahala, prin probleme și proveniența ei, o piesă valoroasă, cu conținut patriotic — „Dezertorul“. Alle piese rădăleau comicul-tragic al unei societăți în plină — deși argoantă — descompunere și atîngere, chiar cu multe reticente și soluții conciliante conflictele sociale ce nu mai puteau fi ascuse în cele două decenii pre-mergătoare ultimului război („Războiul“, „Durnoala“, „Baronii“, „Cartea de vise“, „Coriolan Secundus“, etc.).

În mîzul anului de înscare a țării (1937) Mihail Sorbul a prezentat Teatrului Național din București manuscrisul unei piese a cărei acțiune se petrecea

cîndva prin 1922—1923, undeva „într-un stat european“, asadar nu între hotarele țării. Era însă în piesă vorba de un conflict deschis între lumea patronilor și lumea exploatați a muncitorilor. Era vorba de grevă, de revendicări muncitorești; erau demascați în piesă mo-rala și mijloacele de parvenire și stăpînire, lipsa de scrupule a lumii exploatare. Se arăta printru atele în piesă perfidia cu care această lume știa și unori izbutea cu ispită banului să orbească piața la îndrăge-niile conștințe muncitorești înapoiate, care fuseseră frecvente în multe piese anterioare. Și deși se petrecea nu la noi, ci — pasă-mile — undeva „într-un stat european“, a speriat pe o-ficialii primei noastre scene de atunci, pentru actualitatea ei, pentru „carac-terul ei primejdios“. Piesa se numește „Fericirea...“, și, rămasă neștiută în manuscris, reprezintă creația cea mai înaintată a dramaturgiei lui Mihail Sorbul.

Întreaga lui operă e străbătută de o unică preocupare: să atîngă zăduș-nia omului de a se descătușa, de a se realiza în viață. În una din primele lui schițe dramatice, „Doză credință“, scrisă în anul de tucenie, un erou prăbușit de mizeriile vieții moare bol-rău, dar proclamînd totuși dragostea lui de viață și cerînd: „Umpleți-mi plămîni cu oxigen... oxigen! oxigen...“ Șibiți în „Patima roșie“ e obsesat, deși conștient, de formula unei alte așe-zări sociale în care oamenii să nu mai fie „bolnavi“, o formulă care să distru-gă germeul degenerării rasei omenești și datorită căreia o altă omenie săndătoasă la trup și la minte, pe care pă-mîntul „nu avea grijă s-o crezee“, să izbutească a atînge „culmea genului uman“.

Așfel urmărită și judecată, opera lui Mihail Sorbul își desoperă în literatura noastră un înles pe care, ascuns vederilor critice din trecut, critica de astăzi e bucurată să-l revadă, poate spre mulțumirea țirze a dramaturgului, dar mai cu seamă spre lauda lui. Cu ne înșelăm, înfelegîndu-i astfel mesajul operi sale, o dovedesc înseși biografia și marturisirile lui Filodor — personajul care „cu zimbul felin“ dar căruia burghezia „i-a falsificat viața“ și care în anul marilor mitinguri ce sîrbătorirea eliberării țării și poporului, își descove-rea „în străfundul său ceva ce mocnea ca un cărbune încă nestins sub un pumn de cenușă...“ Întrul cu emoție în rîndul mulțimilor descătușate, Filodor promitea: „Primiți-mă în mijlocul vostru. Lira mea, care a înecat în săl mîntă mai bine de douăzeci de ani, va cînta biruința voastră, biruința noastră“.

Florin Tornea

dar că unele volume, cum este, de pildă, „Sarea e dulce“, vor cuprinde articole apărute în presă, altele vor conține amintiri din perioadele în care autorul nu a avut voie să semneze, sau despre fapte pe care nu a avut timp sau posibilitatea să le facă publice. Nu putem aplauda îndestul această inițiativă de a reînvia genul memorialistic, gen nespis de prețios la hotarul literaturii cu istoria, prin care se pătrunde atât de adînc în esența unei epoci.

Volumele „Sarea e dulce“ cuprinde o selecție din articolele publicate în presă în anii 1934—1935—1936. Autorul a considerat că deși astăzi el ar formula mai precis, mai complet, unele idei decît acum două decenii, e necesar să păstreze forma autentică a tuturor articolelor publicate, fără să facă adăugiri, reformulări, etc. Cre-de-mă că a procedat bine, fiindcă valoarea acestor articole stă în primul rînd în faptul că au fost scrise atunci, în cluda cenzurii și a aparatului re-pressive burghez, în cluda ciomăgășilor liberali și a asasinilor legionari.

Anii 1934—1936 sînt dramatice. Germania hitleristă pregătea războiul. A-genții ei, legionarii și cuștii, sub privirea binevoitoare a partidelor „de-mocrate“ băteau, incendiau, asasinau. Cenzura înscrisă, reprimărea săbă-tătece lobeau numai în mișcarea real-mente democratică, și în primul rînd, mai cu sete, în comuniști.

Parlamentul partidelor „istorice“ era evident. Congreșa fascismului se re-înviase, războiul amenința, din liber-tățile democratice rămăsece ceva ca-astrofa nu se produsese încă. Calas-irofa mai putea fi oprită. După Cri-știuța Rosie, lupta maselor, condusă de partid, luase formă aspre, dură, dra-matică. În această luptă general de-mocratică, antifascistă, a poporului, ca o expresie a ei, evident cu limte-le sale, se încordează lupta curajoasă a ziaristului Zaharia Stancu.

Un personaj din „Ultima oră“, pie-sa lui Mihail Sebastian, spune un moment dat: Ce este un articol de

blou înfruntări dramatice, pe viață și pe moarte, între un grup de revoluțio-nari și o putere — atunci — superioară: contrarevoluția. Meritul dramaturgic constă însă în a fi deștănat în răscoala înfrîntă de pe „Viteazul“ și în trăscoala sfîrșit al răzvrătitorilor, potentele revoluțio-nare ale poporului asuprit, încrederea sa în revoluție, capacitatea de a lupta cu eroism pentru eliberarea de sub exploa-tare.

Unul dintre personajele cele mai via-bile ale piesei este Ojog, în figura sa ruta dramaturgului a sintetizat trăsăturile caracteristice ale luptătorului revoluțio-nar din acea epocă. Prin însușirile este deosebită, dar mai ales prin forța exem-plulară, el e cercește definitiv pentru cau-za revoluției pe marinarii torpilorului. Profurile arol eroi pozitivi, sînt însă prea mult dizolvate în masa umană de-namîcat, dar nediferențiată. Din a-ceastă cauză, realizarea personajelor po-zitive ale piesei (marinarii Jurascu, Voi-cu, Gaiță și alții) e în general depă-șită de aceea a personajelor negative (colonelul englez Foster, senatorul Ro-mănescu, căpitanul Maltezescu, spionul Iofcu, etc.) în realizarea cărora dra-maturgul s-a mîscat mai îndemnat, creînd figuri caracteristice, cu o perso-nalitate conturată și expresivă. Tot de aceea, deruta, spuma contrarevoluțio-narilor apar în chip nefiresc, artificial amplificate față de prezentarea egală, unori cunșie (exceptînd figura lui Ojog) a grupului revoluționar.

„Rapodia marinarilor“ se distinge prin înscenarea notărilor lirice, prin dinamismul evocării aprigiei înclăștări dintre oameni și vitregia naturii și prin exuberanța și bonomia multor versuri care — în treacă-te spus, nu contrar-terază cu încredința sobru al unei bune părți din poem.

Alcătuită din trei părți: „Ani de pace“, „Ani de război“ și „Uragan pe Balica“, „Rapodia marinarilor“ este un amplu poem unitar, idee lui centrală — dru-mul parcurs de niște matriozi prin vito-riose evenimentelor, din întinerile pînă la zdrobirea lanțurilor exploatații și a-supririi — este cu pregnanță subliniată.

Poetul a biruit în mare măsură ten-dința spre prolixitate vădită în versu-rile sale din trecut, țară a se elibera însă în întregime de ea. Se pot de ase-menea înțeli și în prezentul volum pa-sajele pline de excesivă imagistică și fo-loclăstărie orientate tot mai decît a lui George Dan spre cele mai acute probleme ale actualității noastre.

VLADIMIR COLIN: „Torpilelor roșu“

Piesa lui Vladimir Colin evocă exis-tența scurtă a unui erou a unui tor-pilor romînesc, al cărui echival a lup-tă-mergînd pînă la sacrificiul suprem — pentru apărarea revoluției socialiste din Rusia împotriva burgurilor ei. Mari-narii de pe torpilor „Viteazul“ pier-ucși de gloanțele jandarmilor, pentru că au refuzat să lupte împotriva tineret-puteri sovietice, lupte cu au înfătu-șat puterea omului simplu, a mari-narilor răzvrătiți. Piesa cuprinde ta-

lucru de trecut nu pătrunde nici aici decît în vag, simbolic, prin imaginea steagului roșu care înfîie înțerește pe acoperișul casei de odîină.

Petru Vintilă este azi un nume cunoscut în literatura noastră actuală. De la „Salomandra“ pînă la volumele apărute anul trecut, — „Oraș de provincie“ și „Ciobanul drum și-a pierdut oile“ — el a străbătut un drum și-a impus atenției ca un talent incontestabil.

Volumul apărut acum — „Moștenirea“ — subliniază posibilitățile sale creatoare. Petru Vintilă oscilează încă între povești de război, sesizînd momente semnificative din viața satului, apte de a fi revelate succint, dar și căutînd un fir epic, necesitănd o mai amplă desfășurare fabulatorie. „Ciobanul drum și-a pierdut oile“, din care a apărut numai în primul volum, evidențiază capacitatea conturării unor personaje pline de poezie, subtil surprinse în creșterea lor spiri-tuală, efervescent pe fondul primitiv, pă-truns de mituri și obiceiuri străvechi. Epica

era însă deficitară, paginile realizate valorînd izolate de întregul insuficient motivat. În volumul de față, „Revoltasa“, povestire scrisă mai demult, este de asemenea un roman posibil, scriitorul povestînd întâmplări care se înfrînce pe o perioadă mai lungă de timp, imprimînd oarecum un caracter biografic scrierii. Povestirea în ansamblu este cam înegată și inconsistentă epic. Chi-pul „revoltaselor“ este însă puternic realiza-tă și episoadele luate în parte. Mai ales nu „episoadele“, ci momentele psihologice. „Moafena“ făcută, umilă, străfîcînd în ea lent valuri de răscoală a demnității umane, este personificarea discreției țărănești fier-bînd interior. Pînsul ei e „sec“; „li erau ochii roșii, dar lacrimile parcă se scurgeau înăuntru“. Mișcarea e înecată, ceremonioasă, disimulînd o viață paralelă ascunsă — cea a gîndurilor și sentimentelor. Iată durerea despărțirii femeli de bărbatul care pleacă pe front într-un război nedrept și nedrept pentru: „Censuri întregi ar stăi as-tă-cuși, ea „cu fruntea aplecată pe umărul lui

G. NEDOȘIVIN: „Studii de teoria artei“

Aparut de curînd în librăria în traducere romînească, volumul „Studii de teoria artei“ al cunoscutului esteti-clan sovietic G. Nedoșivin constituie o valoroasă lucrare de sinteză, cuprin-țînd cercetări asupra unora dintre pro-blemele fundamentale ale științei lite-raturii.

Autorul abordează problema raportu-rui dintre artă și realitate, problema realismului în artă, insistîndu-se mai cu seamă asupra metodei de creație rea-listico-socialiste, etc.

Un loc însemnat în cercetările și ex-plicarea diferitelor concepții estetice în cadrul acestui volum îl ocupă comba-tarea intrinsecă a formalismului, a schematicității și sociologismului vul-gar, manifestări ale metodei ideologice influențate de teorie burgheză.

Dezbatînd problema realismului în artă, G. Nedoșivin are permanent în ve-deră poziția structurală dintre realism și idealism, așa cum s-a manifestat ea de-a lungul întregii istorii a literaturii și a artei.

Unul dintre cele mai interesante stu-dii ale volumului este intitulat „Pro-bleme ale realismului socialist“. Făcînd mai înțeli o istorie al constituirii și de-finirii metodei realismului socialist, au-torul se ocupă în continuare cu anali-za amănunțită a principalelor trăs-turii ale noii metode de creație.

„Petre Iosif: „Într-o noapte la Madrid“

„Petru Vintilă: „Moștenirea“

„V. Silvestru: „Jurnalul cu file violete“

„Într-o noapte la Madrid“, volumul recent scos de ESPLA, cuprinde cete publicate de Petre Iosif în activitatea sa literară, începu-tul în anii de după eliberarea patriei. „Gloriosul deceniu“, încheiat anul trecut, de la eliberarea patriei, a reliefat nu nu-mai un bilanț al literaturii noastre noi, ci și un bilanț al tematicii ei bogale și vari-ate. La tema istorică, tratată pentru pri-ma dată în literatura noastră prin prisma materialismului istoric și caracterizată prin strădănuța de a pune în centrul epusului acțiunea poporului, lupta lui de vecher pentru libertate, s-a adăugat tema emoțio-nantă și vie a luptei comuniștilor în ile-galitate, reconstituită cea mai recentă pa-gină a istoriei contemporane, care fundamentează prezentul înșuși. Scriitorii de fun-dament, mobilizați de spiritul patriotic, dau, prin ansamblul operi lor actuale, imaginea complexă a trecutului apropiat alături de cea a prezentului imediat, bogat în trans-formări revoluționare și constituîndu tema centrală a literaturii noastre, o realizează astfel o imagine a continuității luptei duse pentru libertate, s-a adăugat tema emoțio-nantă și vie a luptei comuniștilor în ile-galitate, reconstituită cea mai recentă pa-gină a istoriei contemporane, care fundamentează prezentul înșuși. Scriitorii de fun-dament, mobilizați de spiritul patriotic, dau, prin ansamblul operi lor actuale, imaginea complexă a trecutului apropiat alături de cea a prezentului imediat, bogat în trans-formări revoluționare și constituîndu tema centrală a literaturii noastre, o realizează astfel o imagine a continuității luptei duse pentru libertate, s-a adăugat tema emoțio-nantă și vie a luptei comuniștilor în ile-galitate, reconstituită cea mai recentă pa-gină a istoriei contemporane, care fundamentează prezentul înșuși. Scriitorii de fun-dament, mobilizați de spiritul patriotic, dau, prin ansamblul operi lor actuale, imaginea complexă a trecutului apropiat alături de cea a prezentului imediat, bogat în trans-formări revoluționare și constituîndu tema centrală a literaturii noastre, o realizează astfel o imagine a continuității luptei duse pentru libertate, s-a adăugat tema emoțio-nantă și vie a luptei comuniștilor în ile-galitate, reconstituită cea mai recentă pa-gină a istoriei contemporane, care fundamentează prezentul înșuși. Scriitorii de fun-dament, mobilizați de spiritul patriotic, dau, prin ansamblul operi lor actuale, imaginea complexă a trecutului apropiat alături de cea a prezentului imediat, bogat în trans-formări revoluționare și constituîndu tema centrală a literaturii noastre, o realizează astfel o imagine a continuității luptei duse pentru libertate, s-a adăugat tema emoțio-nantă și vie a luptei comuniștilor în ile-galitate, reconstituită cea mai recentă pa-gină a istoriei contemporane, care fundamentează prezentul înșuși. Scriitorii de fun-dament, mobilizați de spiritul patriotic, dau, prin ansamblul operi lor actuale, imaginea complexă a trecutului apropiat alături de cea a prezentului imediat, bogat în trans-formări revoluționare și constituîndu tema centrală a literaturii noastre, o realizează astfel o imagine a continuității luptei duse pentru libertate, s-a adăugat tema emoțio-nantă și vie a luptei comuniștilor în ile-galitate, reconstituită cea mai recentă pa-gină a istoriei contemporane, care fundamentează prezentul înșuși. Scriitorii de fun-dament, mobilizați de spiritul patriotic, dau, prin ansamblul operi lor actuale, imaginea complexă a trecutului apropiat alături de cea a prezentului imediat, bogat în trans-formări revoluționare și constituîndu tema centrală a literaturii noastre, o realizează astfel o imagine a continuității luptei duse pentru libertate, s-a adăugat tema emoțio-nantă și vie a luptei comuniștilor în ile-galitate, reconstituită cea mai recentă pa-gină a istoriei contemporane, care fundamentează prezentul înșuși. Scriitorii de fun-dament, mobilizați de spiritul patriotic, dau, prin ansamblul operi lor actuale, imaginea complexă a trecutului apropiat alături de cea a prezentului imediat, bogat în trans-formări revoluționare și constituîndu tema centrală a literaturii noastre, o realizează astfel o imagine a continuității luptei duse pentru libertate, s-a adăugat tema emoțio-nantă și vie a luptei comuniștilor în ile-galitate, reconstituită cea mai recentă pa-gină a istoriei contemporane, care fundamentează prezentul înșuși. Scriitorii de fun-dament, mobilizați de spiritul patriotic, dau, prin ansamblul operi lor actuale, imaginea complexă a trecutului apropiat alături de cea a prezentului imediat, bogat în trans-formări revoluționare și constituîndu tema centrală a literaturii noastre, o realizează astfel o imagine a continuității luptei duse pentru libertate, s-a adăugat tema emoțio-nantă și vie a luptei comuniștilor în ile-galitate, reconstituită cea mai recentă pa-gină a istoriei contemporane, care fundamentează prezentul înșuși. Scriitorii de fun-dament, mobilizați de spiritul patriotic, dau, prin ansamblul operi lor actuale, imaginea complexă a trecutului apropiat alături de cea a prezentului imediat, bogat în trans-formări revoluționare și constituîndu tema centrală a literaturii noastre, o realizează astfel o imagine a continuității luptei duse pentru libertate, s-a adăugat tema emoțio-nantă și vie a luptei comuniștilor în ile-galitate, reconstituită cea mai recentă pa-gină a istoriei contemporane, care fundamentează prezentul înșuși. Scriitorii de fun-dament, mobilizați de spiritul patriotic, dau, prin ansamblul operi lor actuale, imaginea complexă a trecutului apropiat alături de cea a prezentului imediat, bogat în trans-formări revoluționare și constituîndu tema centrală a literaturii noastre, o realizează astfel o imagine a continuității luptei duse pentru libertate, s-a adăugat tema emoțio-nantă și vie a luptei comuniștilor în ile-galitate, reconstituită cea mai recentă pa-gină a istoriei contemporane, care fundamentează prezentul înșuși. Scriitorii de fun-dament, mobilizați de spiritul patriotic, dau, prin ansamblul operi lor actuale, imaginea complexă a trecutului apropiat alături de cea a prezentului imediat, bogat în trans-formări revoluționare și constituîndu tema centrală a literaturii noastre, o realizează astfel o imagine a continuității luptei duse pentru libertate, s-a adăugat tema emoțio-nantă și vie a luptei comuniștilor în ile-galitate, reconstituită cea mai recentă pa-gină a istoriei contemporane, care fundamentează prezentul înșuși. Scriitorii de fun-dament, mobilizați de spiritul patriotic, dau, prin ansamblul operi lor actuale, imaginea complexă a trecutului apropiat alături de cea a prezentului imediat, bogat în trans-formări revoluționare și constituîndu tema centrală a literaturii noastre, o realizează astfel o imagine a continuității luptei duse pentru libertate, s-a adăugat tema emoțio-nantă și vie a luptei comuniștilor în ile-galitate, reconstituită cea mai recentă pa-gină a istoriei contemporane, care fundamentează prezentul înșuși. Scriitorii de fun-dament, mobilizați de spiritul patriotic, dau, prin ansamblul operi lor actuale, imaginea complexă a trecutului apropiat alături de cea a prezentului imediat, bogat în trans-formări revoluționare și constituîndu tema centrală a literaturii noastre, o realizează astfel o imagine a continuității luptei duse pentru libertate, s-a adăugat tema emoțio-nantă și vie a luptei comuniștilor în ile-galitate, reconstituită cea mai recentă pa-gină a istoriei contemporane, care fundamentează prezentul înșuși. Scriitorii de fun-dament, mobilizați de spiritul patriotic, dau, prin ansamblul operi lor actuale, imaginea complexă a trecutului apropiat alături de cea a prezentului imediat, bogat în trans-formări revoluționare și constituîndu tema centrală a literaturii noastre, o realizează astfel o imagine a continuității luptei duse pentru libertate, s-a adăugat tema emoțio-nantă și vie a luptei comuniștilor în ile-galitate, reconstituită cea mai recentă pa-gină a istoriei contemporane, care fundamentează prezentul înșuși. Scriitorii de fun-dament, mobilizați de spiritul patriotic, dau, prin ansamblul operi lor actuale, imaginea complexă a trecutului apropiat alături de cea a prezentului imediat, bogat în trans-formări revoluționare și constituîndu tema centrală a literaturii noastre, o realizează astfel o imagine a continuității luptei duse pentru libertate, s-a adăugat tema emoțio-nantă și vie a luptei comuniștilor în ile-galitate, reconstituită cea mai recentă pa-gină a istoriei contemporane, care fundamentează prezentul înșuși. Scriitorii de fun-dament, mobilizați de spiritul patriotic, dau, prin ansamblul operi lor actuale, imaginea complexă a trecutului apropiat alături de cea a prezentului imediat, bogat în trans-formări revoluționare și constituîndu tema centrală a literaturii noastre, o realizează astfel o imagine a continuității luptei duse pentru libertate, s-a adăugat tema emoțio-nantă și vie a luptei comuniștilor în ile-galitate, reconstituită cea mai recentă pa-gină a istoriei contemporane, care fundamentează prezentul înșuși. Scriitorii de fun-dament, mobilizați de spiritul patriotic, dau, prin ansamblul operi lor actuale, imaginea complexă a trecutului apropiat alături de cea a prezentului imediat, bogat în trans-formări revoluționare și constituîndu tema centrală a literaturii noastre, o realizează astfel o imagine a continuității luptei duse pentru libertate, s-a adăugat tema emoțio-nantă și vie a luptei comuniștilor în ile-galitate, reconstituită cea mai recentă pa-gină a istoriei contemporane, care fundamentează prezentul înșuși. Scriitorii de fun-dament, mobilizați de spiritul patriotic, dau, prin ansamblul operi lor actuale, imaginea complexă a trecutului apropiat alături de cea a prezentului imediat, bogat în trans-formări revoluționare și constituîndu tema centrală a literaturii noastre, o realizează astfel o imagine a continuității luptei duse pentru libertate, s-a adăugat tema emoțio-nantă și vie a luptei comuniștilor în ile-galitate, reconstituită cea mai recentă pa-gină a istoriei contemporane, care fundamentează prezentul înșuși. Scriitorii de fun-dament, mobilizați de spiritul patriotic, dau, prin ansamblul operi lor actuale, imaginea complexă a trecutului apropiat alături de cea a prezentului imediat, bogat în trans-formări revoluționare și constituîndu tema centrală a literaturii noastre, o realizează astfel o imagine a continuității luptei duse pentru libertate, s-a adăugat tema emoțio-nantă și vie a luptei comuniștilor în ile-galitate, reconstituită cea mai recentă pa-gină a istoriei contemporane, care fundamentează prezentul înșuși. Scriitorii de fun-dament, mobilizați de spiritul patriotic, dau, prin ansamblul operi lor actuale, imaginea complexă a trecutului apropiat alături de cea a prezentului imediat, bogat în trans-formări revoluționare și constituîndu tema centrală a literaturii noastre, o realizează astfel o imagine a continuității luptei duse pentru libertate, s-a adăugat tema emoțio-nantă și vie a luptei comuniștilor în ile-galitate, reconstituită cea mai recentă pa-gină a istoriei contemporane, care fundamentează prezentul înșuși. Scriitorii de fun-dament, mobilizați de spiritul patriotic, dau, prin ansamblul operi lor actuale, imaginea complexă a trecutului apropiat alături de cea a prezentului imediat, bogat în trans-formări revoluționare și constituîndu tema centrală a literaturii noastre, o realizează astfel o imagine a continuității luptei duse pentru libertate, s-a adăugat tema emoțio-nantă și vie a luptei comuniștilor în ile-galitate, reconstituită cea mai recentă pa-gină a istoriei contemporane, care fundamentează prezentul înșuși. Scriitorii de fun-dament, mobilizați de spiritul patriotic, dau, prin ansamblul operi lor actuale, imaginea complexă a trecutului apropiat alături de cea a prezentului imediat, bogat în trans-formări revoluționare și constituîndu tema centrală a literaturii noastre, o realizează astfel o imagine a continuității luptei duse pentru libertate, s-a adăugat tema emoțio-nantă și vie a luptei comuniștilor în ile-galitate, reconstituită cea mai recentă pa-gină a istoriei contemporane, care fundamentează prezentul înșuși. Scriitorii de fun-dament, mobilizați de spiritul patriotic, dau, prin ansamblul operi lor actuale, imaginea complexă a trecutului apropiat alături de cea a prezentului imediat, bogat în trans-formări revoluționare și constituîndu tema centrală a literaturii noastre, o realizează astfel o imagine a continuității luptei duse pentru libertate, s-a adăugat tema emoțio-nantă și vie a luptei comuniștilor în ile-galitate, reconstituită cea mai recentă pa-gină a istoriei contemporane, care fundamentează prezentul înșuși. Scriitorii de fun-dament, mobilizați de spiritul patriotic, dau, prin ansamblul operi lor actuale, imaginea complexă a trecutului apropiat alături de cea a prezentului imediat, bogat în trans-formări revoluționare și constituîndu tema centrală a literaturii noastre, o realizează astfel o imagine a continuității luptei duse pentru libertate, s-a adăugat tema emoțio-nantă și vie a luptei comuniștilor în ile-galitate, reconstituită cea mai recentă pa-gină a istoriei contemporane, care fundamentează prezentul înșuși. Scriitorii de fun-dament, mobilizați de spiritul patriotic, dau, prin ansamblul operi lor actuale, imaginea complexă a trecutului apropiat alături de cea a prezentului imediat, bogat în trans-formări revoluționare și constituîndu tema centrală a literaturii noastre, o realizează astfel o imagine a continuității luptei duse pentru libertate, s-a adăugat tema emoțio-nantă și vie a luptei comuniștilor în ile-galitate, reconstituită cea mai recentă pa-gină a istoriei contemporane, care fundamentează prezentul înșuși. Scriitorii de fun-dament, mobilizați de spiritul patriotic, dau, prin ansamblul operi lor actuale, imaginea complexă a trecutului apropiat alături de cea a prezentului imediat, bogat în trans-formări revoluționare și constituîndu tema centrală a literaturii noastre, o realizează astfel o imagine a continuității luptei duse pentru libertate, s-a adăugat tema emoțio-nantă și vie a luptei comuniștilor în ile-galitate, reconstituită cea mai recentă pa-gină a istoriei contemporane, care fundamentează prezentul înșuși. Scriitorii de fun-dament, mobilizați de spiritul patriotic, dau, prin ansamblul operi lor actuale, imaginea complexă a trecutului apropiat alături de cea a prezentului imediat, bogat în trans-formări revoluționare și constituîndu tema centrală a literaturii noastre, o realizează astfel o imagine a continuității luptei duse pentru libertate, s-a adăugat tema emoțio-nantă și vie a luptei comuniștilor în ile-galitate, reconstituită cea mai recentă pa-gină a istoriei contemporane, care fundamentează prezentul înșuși. Scriitorii de fun-dament, mobilizați de spiritul patriotic, dau, prin ansamblul operi lor actuale, imaginea complexă a trecutului apropiat alături de cea a prezentului imediat, bogat în trans-formări revoluționare și constituîndu tema centrală a literaturii noastre, o realizează astfel o imagine a continuității luptei duse pentru libertate, s-a adăugat tema emoțio-nantă și vie a luptei comuniștilor în ile-galitate, reconstituită cea mai recentă pa-gină a istoriei contemporane, care fundamentează prezentul înșuși. Scriitorii de fun-dament, mobilizați de spiritul patriotic, dau, prin ansamblul operi lor actuale, imaginea complexă a trecutului apropiat alături de cea a prezentului imediat, bogat în trans-formări revoluționare și constituîndu tema centrală a literatur

PROBLEME ACTUALE

Minunata forță a realismului socialist

Între atâtea rezultate și împotărniri pe care le-a adus realismul socialist literar...

În ciclul „1907” mînia străbunilor se revărsă din plin împotriva stăpînitorilor...

În același timp cînd desăvîrșea ciclul „1907”, poetul a scris și poemul „Cîntare omului”...

Parcurgînd dar, de-a lungul poemului, istoria umanității, de-a lungul orînduirilor...

Astfel, dacă volumul „Cuvinte potrivite” de acum aproape trei decenii...

Într-o vreme cînd se reînnoiește și se reînnoiește și se reînnoiește și se reînnoiește...

Evident, nu cuprîndem aici pe acei poezii care, ca A. Toma sau M. Benic...

„Eliberarea țării a dărmat și zidul pe care — cu atîta grijă regimul burghez-mosieresc...

„1907”, și „Cîntare omului”, reprezintă treapta cea mai înaltă a artei sale...

Demostene Botez a fost un poet al tristărilor și al atmosferei funebre...

„1907”, și „Cîntare omului”, reprezintă treapta cea mai înaltă a artei sale...

„1907”, și „Cîntare omului”, reprezintă treapta cea mai înaltă a artei sale...

„1907”, și „Cîntare omului”, reprezintă treapta cea mai înaltă a artei sale...

„1907”, și „Cîntare omului”, reprezintă treapta cea mai înaltă a artei sale...

„1907”, și „Cîntare omului”, reprezintă treapta cea mai înaltă a artei sale...

„1907”, și „Cîntare omului”, reprezintă treapta cea mai înaltă a artei sale...

„1907”, și „Cîntare omului”, reprezintă treapta cea mai înaltă a artei sale...

și vîd valorificată creația lor, scriitorii ca Gala Galaction, Alexandru Cazaban, G. Bacovia, Mihail Sorbul...

Toate acestea vorbesc despre forța ideologiei partidului în opera de aducere la o viață nouă a creației realiste...

Faptul că scriitorii ca Mihail Sadoveanu, Tudor Argehi, Camil Petrescu...

În anii noștri au atins maturitatea talentului lor și un întreg front de scriitori care, înainte de eliberare...

Pentru mulți, metoda realismului socialist a însemnat ieșirea dintr-un împas...

„1907”, și „Cîntare omului”, reprezintă treapta cea mai înaltă a artei sale...

„1907”, și „Cîntare omului”, reprezintă treapta cea mai înaltă a artei sale...

„1907”, și „Cîntare omului”, reprezintă treapta cea mai înaltă a artei sale...

„1907”, și „Cîntare omului”, reprezintă treapta cea mai înaltă a artei sale...

„1907”, și „Cîntare omului”, reprezintă treapta cea mai înaltă a artei sale...

„1907”, și „Cîntare omului”, reprezintă treapta cea mai înaltă a artei sale...

„1907”, și „Cîntare omului”, reprezintă treapta cea mai înaltă a artei sale...

„1907”, și „Cîntare omului”, reprezintă treapta cea mai înaltă a artei sale...

„1907”, și „Cîntare omului”, reprezintă treapta cea mai înaltă a artei sale...

„1907”, și „Cîntare omului”, reprezintă treapta cea mai înaltă a artei sale...

„1907”, și „Cîntare omului”, reprezintă treapta cea mai înaltă a artei sale...

Bogata paletă a realității

Fruntași în producție la Uzinele „23 August”

CIOFLICEANU VLADIMIR strungar

BOTESCU MANOLE frezor

BABAȘ KALMAN mecanic
Desene de CORNELIA DANET

Probleme ale plasticii noastre contemporane

În preajma deschiderii expozițiilor regionale și inter-regionale de artă plastică în întreaga țară...

realistă cu adevărat. Este un lucru pe care îl vede adeseori plasticienii noștri...

sonajelor trebuie să corespundă împrejurărilor în așa fel încît să se lămurească...

Procesul de creație implică, la un artist plastic, — ca să recapitulăm ardat pe scurt — selecționarea porțiunii de realitate...

Există unii artiști care nu pot sau nu vor să facă efortul de a grîndi, de a înțelege lumea în care trăiesc...

Un artist bine orientat, cunoscînd sensul istoric, direcția în care ea se desfășoară...

Ș T I U

Știu, doar parcul e de vină că nu sintem amindol. Prea-nvelit-u-s-a-n rugină, prea vaisează trist în fol...

Mihu Dragomir

Mihal Gaftă

NU, UNIVERSUL NU E ABSURD...

(Urmare din pag. 1-a)

versul, în partea sa cunoscută de noi, nu e „absurd”. (Cuvîntul nu e științific, ci exprimă o stare afectivă; e caracteristic pentru irationalități, că-i preferă, în loc să vorbească pe șleau de un univers eterogen...

secret, care se referă de investigația cercetătorului, fiindcă sint ca acele bacterii care nu pot trăi decît în întuneric și pe care lumina le ucide...

Acastă concepție de bază viciată literatura burgheză din anii aceștia. Ea nu adaugă nimic la cunoștințele de către om a omului, societății sau naturii...

nu înțelegem nimic, sau ca să înțelegem că nu se poate înțelege nimic. Depărtarea de concepția rațională a realității e totodată depărtarea de realism. Ceea ce ne înseamnă că u-neori mitul n-are putea sluji teoriei realismului...

petru Dumitru

Conferințe despre literatura și arta de peste hotare

Biblioteca Institutului pentru relațiile culturale cu străinătatea a organizat un ciclu de conferințe...

În săptămînile următoare se vor ține conferințele cu temele: „Curentele noi în literatura germană”...

Adunare comemorativă închinată poetului Adam Mickiewicz

Comitetul Național pentru Apărarea Păcii, Institutul Român pentru Relațiile Culturale cu Străinătatea și Uniunea Scriitorilor au organizat...

Adunarea va participa oameni de artă și cultură, membri ai comiteelor de luptă pentru pace, studenți, oameni...

Adunare comemorativă închinată poetului Adam Mickiewicz

Comitetul Național pentru Apărarea Păcii, Institutul Român pentru Relațiile Culturale cu Străinătatea și Uniunea Scriitorilor au organizat...

Adunarea va participa oameni de artă și cultură, membri ai comiteelor de luptă pentru pace, studenți, oameni...

Adunare comemorativă închinată poetului Adam Mickiewicz

Comitetul Național pentru Apărarea Păcii, Institutul Român pentru Relațiile Culturale cu Străinătatea și Uniunea Scriitorilor au organizat...

Adunarea va participa oameni de artă și cultură, membri ai comiteelor de luptă pentru pace, studenți, oameni...

Adunare comemorativă închinată poetului Adam Mickiewicz

Comitetul Național pentru Apărarea Păcii, Institutul Român pentru Relațiile Culturale cu Străinătatea și Uniunea Scriitorilor au organizat...

Adunarea va participa oameni de artă și cultură, membri ai comiteelor de luptă pentru pace, studenți, oameni...

Adunare comemorativă închinată poetului Adam Mickiewicz

Comitetul Național pentru Apărarea Păcii, Institutul Român pentru Relațiile Culturale cu Străinătatea și Uniunea Scriitorilor au organizat...

Adunarea va participa oameni de artă și cultură, membri ai comiteelor de luptă pentru pace, studenți, oameni...

Adunare comemorativă închinată poetului Adam Mickiewicz

Comitetul Național pentru Apărarea Păcii, Institutul Român pentru Relațiile Culturale cu Străinătatea și Uniunea Scriitorilor au organizat...

Adunarea va participa oameni de artă și cultură, membri ai comiteelor de luptă pentru pace, studenți, oameni...

CHIPUL COMUNISTULUI IN LITERATURA NOASTRA

RECITIND „INTEROGATORIUL”

nețea chirurgicală, fără geamă. Joelle, zdrobită, nu-și desceștează gura, spre a ru-și denunța tovarășul care și el, ar vrea să o cheme, să ipe de minie. Iși stăpânește însă înjunghierea adin- că a inimii. Robert, cu brațul inert, smuls din umăr „ridică capul cu min- drile, vorbește calm”.

„Interogatoriul” este o carte des- pre care atunci, în 1947, la prima e- difițe nu se putea spune că a apăr- ut. Adevărul e că a izbucnit. Ca o explozie a cărei focăradă înaltă, tūm- tūnd o clipă chipuri de comunisti ro- zolini din mișcarea de rezistență france- ză, în timpul ocupației naziste, a ap- rins entuziasmul mîndru și credința tare în cauza libertății popoarelor.

„Interogatoriul”, document al ace- stor ani, al luptei eroice a comu- niștilor, răsună de zgomotul îmbră- bătător al armelor partizanilor. Rînd pe rînd se aud sfîrșimăturile sticlelor Olgăi Bancic care se înfiș în cauci- curile camionelor nemțești, paralizîn- du-le, fie numai pentru câteva ceasuri; ofițierii schiturilor grenadei, azvîrlite de Robert într-o coloadă de cotropitori, sau de Toma, pe fereastra spitalului unde niște ofițeri hitleriști ambușcați benchetaua sfîdător; șueratul gloan- țelor cu care Albert, unul singur, a fi- nit piept unul detașament de o sută de SS-iști, ori ale lui Peter, comisariat politic, care-și face drum printre po- liștiți cu revolverul. Cînd nu au arme, patrioții lovesc cu pumnul ca Zoltan pe agenții urmăritor, cu cuțitul ca cel doi fogați din lagărul brigăzii inter- naționale, pe sentinela germană, cu ciocanul ca Toma pe Spellman, cel cu odioasa profesie de denunțator; iar cînd nu mai dispun nici de asemenea mijloace, izbesc cu arma invincibilă a conștiinței, a țării morale, ca Joelle sau Boczor, torturatul care-și însușe- mintă călăii.

În „Interogatoriul” alternează mo- mentele de luptă rapidă, fulgeră- toare, — ca tot atâtea surprize sinistre pentru fasciști, — cu perioade de ră- gaz, care ele însă nu sînt însă decît aparente. Între două asalturi, comba- tanții dispar de pe scenă, retrăgîndu- se în umbra anonimatului numai ca să pregătească o nouă faptă. Reinodnă o legătură, mîndru și rîndurile, tîrîn- du-și cercul de simpatizanți, schimbînd acele, gazdele sau locuințele, grupu- rile de luptători comunisti se mașcă la fel de iute, comuni- că scurt, gîlînd, în convorbiri parca niciodată sfîrșite, într-o linie tainică, plină de amenințări, de ne- siguranță, specific conspirativă. Atmos- fera „Interogatoriului” are incordarea riscului permanent, lipsit însă de pa- nică. Strigătele de durere sau de spai- mî de scoț nemții; militanții comunisti, chiar răniți, în agonie sau chinuți, toc. Toma, cu o schiță în pictor, se silește să nu șchiopăteze și apoi rabdă într-

„Interogatoriul” sugerează ceva din literatura fantastică prin participarea la acțiunea și soarta eroilor, a orășu- lui, element enorm și incremenți, con- țut și aproape misterios prin trăsăturile lui complicată și detaliile lui obscure, în care trebuie să te orientezi totuși sigur și iute. Teatrul prielnic războiu- lu de partizani, în grupuri mici, izo- late, nu este atît marginea unei pă- duri sau o linie ferată, ci strada, casele, parcurile, acolo unde s-a in- stalat puterea sălbatică, pe cit de trufășă pe atît de temătoare însă, a inoadaților. În grădina plantelor, stătuia reginei de Medicis care ser- vește ca loc de întâlnire și prilej pen- tru conversație de circumstanță, de camuflaj, este un personaj. Camera în care Toma zace rănit e singurul său loc de adăpost într-o închisoare morată. Locuința umilă a cismarului Lortean sau a învoațătorului Bonini este o oază pentru cei zece fogați din închisoarea Castres. La fel, ferma țără- nului ce-i primește în drum spre re- gionul ca partizan al Munților Negri. Pionajul din Clischi, în care s-a refu- giat Albert este o ultimă tranșe, un bastion, care finalmente se transformă — într-un moment sau într-un ma- șou — în linia înnoată de „chiră- șii” și trecători și eroic. Strada pe care Clischi sau Nicolae Cristea au provocat distrugerii masive sau măcar exem- plare hitleriști, este un front întreg dominat de cîțiva oameni. Alții însă, imaginea familiară a orășului se răstoarnă într-una ostilă. Inconșur- de gestapiști, Petre se simte în odia lui străin, încofîți, ca într-o capcană.

„Interogatoriul” episoadele se precipită, intră unul în altul cu o dinamică cinematografică. Oamenii se tocesc parca numai pentru un in- stantanțiu într-o anumită situație, spre a apărea dintr-odată într-ala. Se gră- besc, aleargă, am spune. De aceea, nu- i putem urmări în toate laturile indivi- dualității lor. Îi vedem numai în cursul acțiunii lor în ceea ce am arătat a fi etapa lor de odihnă și descriși prin notații neoroase, chiar senzoriale. Autorul care, după cum se știe, a trăit ei însuși lupta ilegală, pare a fi scris chiar în timp ce activa și deci nu a avut răgaz decît pentru a-i filma. Tră- sătură care nu duce însă la dezuma- nizare. Specific „Interogatoriului” este surprinderea umanității simple, de o căldură emoționantă a acestor făr- tuiri mărungi de istorie, în împrejurări teribile. Cu mina pe grenadă Toma este asaltat de figurile soției Olga pe care nu a mai vădit-o de mult și a copilului, lăsat undeva departe, la niște prieteni. Olga se zbuciumă înainte de a pune sticlele sub cauciucuri. Ar fi putut lua pe ele bani să cumpere cartofi. Albert, în preajma morții, este cuprins de amintirea durerii de via a copilă- riei. În casele unde sînt găzduiți, unii dintre ei retrăiesc scene ale vieții lor de familie. Toma și Albert schimbă glume prietenești sau ironii bărbătești. Petre se îndrăgostește de Joelle. Asemenea protecții sau sondeje lugare îl apropie de noi și evidențiază inten- sitatea sacrificiului la care au consim-țit. „Interogatoriul” propagă o puter- nică, fanatică dragoste de viață. Pun- tîndu-și viața în primejdie, pe a lor sau a rudelor, înăbușindu-și porniri

sentimentale, slăbiciuni chiar de o cli- pă, eroii lui Alexandru Jar sînt gata să renunțe la ea, tocmă pentru că o prețuiesc și o doresc liberă și mai se- nină, fiindcă au un singur fel: dezro- birea omului. De aceea și toată con- portarea lor între ei, sau în fața duș- manului este guvernată — așa cum spune de altă ori autorul — de ură împotriva fascismului și atașament lu- minos, voios, înțeresc pentru „Inima omului simplu”, pentru scripărea ceru- lui și vigoarea pămîntului. Acesta este secretul puterii și al prestigiului lor printre locuitorii, printre cei mulți ca- re-i ajută. Întrăcăți aproape în zădărnice, înjmetați, cel zece evadați uimesc pe Doamna Lortean prin vo- iunța și prospețimea sufletului lor suna- ta încercări teribile.

Această carte nu va fi uitată a- semeni unei iubiri din adoles- cență, singure dar înflăcărată. Numai pentru că a fost printre primele ima- gini, poate chiar prima, ale noii noas- tre literatură? Da. Dacă înțelegem prin asta prima carte care ne-a dat fiorul luptei ilegale și frumusețea ener- gică a profilului moral al comunistilor. Mai mult încă, „Interogatoriul” cuce- gîte prin pasiunea cu care Alexandru Jar și-a îndrăgit eroii și prin ei par- ticular, cel ce i-a educat în spiritul in- tranșienței față de opresor și devo- tamentului pentru oprimați, și în cul- tură pentru propriul popor, și al frater- nității internaționale. Crescūda orga- nic, în spirit de partid, „Interogato- riul” nu este o carte scrisă cu con- deit, ci cu arma, e un veritabil act de luptă al combatanților Alexandru Jar.

M. Petroveanu

„Lazăr de la Rusca” și „Minerii din Maramureș”

Lazăr de la Rusca” și „Minerii din Maramureș” sînt închinare minunată eroi ai zilelor noas- tre. Două poeme de largă și impresio- nantă orchestrație, slăvind eroismul înțeles nu ca un act inconștient, gra- tuit, lipsit de finalitate, ci ca o dăruire conștientă, pasionată, nereținută, a in- tregii ființe, unei cauze poale. Pentru că numai astfel eroismul capătă în- țelesul său propriu și deplin. Măriașă de muncă. „Si mă-npunge strănsu- dor / să-mi fac munca mai cu spor, / să deschid frănturilor / și potul lumini- lor, / să-i îndrum să se unească / pe chiaburi să-i dovedească / să ne strîng- emă dîmpreună / să facem viața mai bună!” Ei este însă conștient și de un alt lucru: dușmanii, în speța chîi- burii, privesc cu ură viața noastră. „In chîaburi fierce se strînge / se chir- ește și se frînge / care moarte, cere singe”. Întreg conflictul poemului este bazat pe acest antagonism de ne- împăcat, care duce, pînă la urmă, la înfruntarea directă, violentă, a noului cu vechiul, a oamenilor vitorului cu cei al trecutului. Lazăr este ucis de banda de chîaburi înarmați care, cu sadismul propriu celor aliați pe ulti- ma treaptă a decădenței umane, îi chi- nuiesc sălbatic. Acum, în aceste mo- mente ale înfruntării, prin forța cu care rămîne atașat ideilor sale, Lazăr capătă proporțiile unui adevărat eroi. Spre disparea fiarelor care ne re- ținesc să-i ingenușce și să-i umbească, lovit, bruscat, schinguit, el afirmă to- țul credinței sale nestăvilit în invinci- bilitatea socialismului, în victoria de- plină a vieții noi. Din această luptă înegă, slabi se dovedesc totuși a fi bandiții înarmați care nu reușesc să- l facă pe Lazăr a renunța nici o clipă la idealurile sale de comunist, la con- vințerile sale în adîncul sufletului.

Și în fiecare moment al acestei cioc- niri dramatice, simțim tot mai mult forța omului comunist, din Lazăr, țăr- nă și-a Rusca, omul care deside josticia fiarelor cu chip de noi, îi face să se simtă mic, ne- putincioși, să între în panică. Lazăr e un om nou, un comu- nist, tocmă prin această integri- tate de caracter, prin extraordinara lui voință și conștiință de a trece peste suferințe și a afirma, în ciuda lor, cu mai multă tărie crezul său de viață. Lazăr reștie și moare demn, tocmă pentru că el este pătruns în toate fibrele sufletului său de justie- ță și trîncina cauzei comuniste pe care o slujește, fiind pe deplin convins de pierrea inevitabilă a celor care e- tau împotriva. Lazăr este un adevă- rat eroi al zilelor noastre, pentru că viața lui este închinată în întregime idealului de feroic al tuturor oame- nilor cinstiți, năzuinței semenilor săi, țărării muncitorii din sat. Sursa prin- cipală a acestei energii impresionante, de natură a sînt admirație, este conștiința pe care eroii o are despre țăr- ria de nevinvs a poporului, despre ur- rilașă forță a celor eliberați de sub jugul exploatarei, care în mod sigur vor zdrobi toate încercările dușmanilor de a opri mersul înainte al istoriei. „Alei, neam de chîaburi, / noi sîntem dîi tari, nu voi / A via toată strînsă stîud / să o-ajune oare dîmpotrivă / tot om face unul mare / din măruntele ogoare. / Că poporul dacă vrea / nu-i oprește nimenea!” Mai mult decît atît, eroii, fără a accepta moartea cu răsunare, este sigur că uciderea lor nu va rămîne nepedescută. „Nu scăpați voi cu omor / de dreptatea din popor / Nu-i în munte miez de plăt / să o-ascundă de răsplăt / Voi pe mine mi-și pușca / dar nu și cre- dința mea”. Milul străvechi „Morite”, alciobanului care știe că va trăi mai departe, chiar dacă viața lui va fi curmată prin mișele, este ridicat acum la un potențial deosebit, capătă un sens propriu omului nou din zilele noastre: Lazăr de la Rusca știe că a- mințirea lui nu se va șterge, este con- vinș că va trăi mereu, deoarece cauza pe care el o apără va triumfa. În a- celeași timp însă Lazăr trăiește durerea de a nu putea vedea înfăptuite toate

lucrurile minunate pentru care a luptat și s-a jertfit. Pe lîngă durerea dispariției lui din frontul celor care luptă pentru so- cialism — Lazăr simte durerea că nu va fi marionă înfăptuirii felul fi- nal. Credința în forța de nezdărnicit a partidului, în triumful cauzei comu- niste, îl face totuși să moară liniștit cu sentimentul de încredere că jertfa lui nu este zadarnică: „Si le doare că nu stăi / să zădărești cu ochii tăi / împlinirea scris-n-țoi / făptuții și la noi... / Dar tu știi — și crîncen știi: / — Va fi, Lazăre, va fi!”

Prezent, trecut, viitor — iată cele trei mari realități în jurul cărora se desfășoară poezia lui Dan Deșliu. Ciochina dintr-un viitor și trecut este în „Lazăr de la Rusca” directă, des- chisă, violentă. Oamenii trecutului vor să țină în loc, să doboare pe cei ce merg cu pași siguri spre viitor. Lazăr, comunistul, care „între azimă și bidă” are acasă cartea scumpă „dă- ruită de partid”, deschisă la pagina unde se vorbește despre înfrățirea o- goarelor în marea țară a socialismului, reprezintă omul viitorului. Și neputin- țina bandei de chîaburi, a ticăloșilor oameni al trecutului, arată că viitorul a invincibil și nu poate fi oprît cu nici un chip în loc. Întreg poemul e jertit de această idee a triumfului co- munistilor: cei merg neclintii spre viitor. Prin această impresionantă depășire a vremii, căreia Lazăr i se dăruie în întregime, Lazăr a putut ridica la această înălțime pentru că el e un adevărat comunist, crescut și educat de partidul muncitorilor.

poziția dintr-un trecut și viitor nu este atît de directă în „Minerii din Maramureș”. Dar lupta oamenilor care sînt compresorul în viriul muntelui, pe Torioaga, e de aceeași natură. În numele aceluiași idealuri, și orice pas înapoi pe care l-ar fi făcut el, orice oprire din acțiune, orice descu- rajare, ar fi fost un pas înapoi în dru- mul spre viitor. Dan Deșliu cîntă aloc un fapt eroic care nu poate fi propriu decât unor anumiți oameni, — comu- niștii. Transportarea compresorului pe Torioaga, unde „nici cartul / nici căni încă n-au răbit” era un lucru de ne- închipuit altădată. El poate deveni posibil numai acum, cînd oamenii, mobilizați de comunisti, cu ei în primele rînduri, înțeleg scopul marelui efortului ce trebuie depus. „Socot că nimeni n-a văsat / că l-om rădăna cu atropianul... / Doar noi am dat mai mari nădole: / prin greșe și tot ră- bim”. Fapta lor este eroică, pentru că eroismul nu presupune, cum înclina uncori unli a crede, neapărat jertfiera auzi-cum cum / că l-om rădăni și hă / cum se bucură de tare / dîșna- noasa arătare / șuterind cu glas de bio: / — O să-nșpeniți aici!”

M. RUBINGER

și-ar fi putut însușeli tovarășii săi să înfrîngă toate greutățile pînă la în- deplinirea sarcinii grele pe care și-o luseră. Fără comunistilor, faptele lor marelle, se explică aici prin conștiința clară a scopului, prin înțelegerea deplină a importanței deosebite a muncii pe care o întreprind ca parte integran- tă din efortul colectiv pentru o viață mai bună. Avînd această perspectivă înaltă în față, orice greutate poate fi învinsă: „De-ar fi drumul amărit / încodată pe atît / și de-ar fi mașina gră / încodată pe cit e / și su, cură / vă spu, / că doar știa ce mă su!” — mărturisesc comunistul Toader. Dar în același timp cu viitorul care se profilează în liniile sale cele mai precise, trecutul nu este deloc uitat. Evocarea, prin povestirile lui Remes și Toader, a anilor dinainte, ani de grea aspirare și chin, nu are numai rolul de a mobiliza și mai mult pe mineri, ci are o semnificație mult mai largă: e de a arăta că lupta pen- tru viitor nu poate fi înțeleasă fără lupta pentru ca viitorul să de- asupră să nu se mai înlocăre. Dacă viitorul le dă avînt, îi mo- bilizează, îi face să fie hotărîți, a- celeași lucru se poate spune și despre amintirea trecutului. Gîndindu-se la trecut, la viața grea de atunci, la gama nesfîrșită de umilințe, la figurile odoase al stăpînilor — cei care urcă pe munte compresorul înțeleg că nu pot da înapoi, că nu trebuie să dea înapoi, orice delăsare, orice retra- gere înseamnă implicit un succes al dușmanului. Și de aceea, în momen- tele cele mai grele, în fața lui Toader reînvie imaginile negre ale trecutului: „Amintiri din altă dată / în Toader încep să baib: / parcă gade-n fața lui / Gleda, cel cu dinți și / și alăturea de el / inginerul mîrșos cu girba- ciul împletit / și sîngele roșu stropit / Și mai stă un mustăciob / ce se uită veninos / și tot bombăne cu grabă: / — Slăbiri proba... / țoare slăbi / „la-n- auzi-cum cum / că l-om rădăni și hă / cum se bucură de tare / dîșna- noasa arătare / șuterind cu glas de bio: / — O să-nșpeniți aici!”

Valeriu Ionescu

ANA NOVAC: „Familia Kovacs” (Teatrul Național din Iași — Teatrul Maghiar de Stat din Sf. Gheorghe)

Familia Kovacs se sfîrșimă fără a se fi gîndit vreodată că ar putea fi o citadelă. Această piesă a Anei Novac este o dramă de familie în care du- rerile cele mai mari nu se rostesc cu voce tare, în re- plicile mesteghile. Familia doctorului Kovacs este de vorată din cauza neprețurii sale în fața vieții. Tatăl, un profesor de literatură îmbătrînit, și mama care n-a părăsit cu totul, în mărșnișurile vieții casnice, pre- ocupările intelectuale, n-au uitat principile generose care le-au însușit în tinerețe. Gredincoși unor prece- pte morale pe care burghezii demoliți le falsificase, ei își imaginează că și vor păstra puritatea, trăind li- niștiți, departe de marea vacarm al străzii. În anii dictaturii fasciste, Kovacs ia apărare, în orașul din Ardealul nordic în care trăiește, unui coleg ro- min deslătuț și este concediat la rîndul său. Margit, soția sa, trebuie să lucreze rochi pentru prietenele bo- grate. Chiria nu o plătită de mai multe luni. Gărlie din bibliotecă sînt vindute pe o nimica toată. Greu- țățile covîrșesc pe cei doi soții care, detestînd mincia- nă, nu știu ce ar trebui să iubească. Ana Novac a scris cu vădită emojie despre tragica rătăcire a familiilor mic-burghize care au văzut dis- parînd în anii dictaturii iluziile pe care și le cons- truseră despre democrația burgheză. Confuzia și de- zoriențarea doctorului Kovacs este cuprînzătoare re- prezentată în actul său limitat de rezistență. El se opune nedreptății unei concedieri abuzive, respinge cu indignare perspectiva demnității unei vacine comuniste ca preț al schitării chiriei, dar ce trebuie să facă mai departe nu înțelege. O viață întreagă soții Kovacs au recuzat versurile protestatare ale lui Petőfi și și-au vădit mai departe de micle lor treburi. Ei și-au apăr- at, desigur, mărunta lor ferice, de ciocnirea fur- tuoasă cu marile probleme ale umanității. Copiii lor au crescut în atmosfera aceasta înăbușitoare a retra- gerii în fața întrebărilor complicate. Izbușirea lui Peter, fiul cel mare al soților Kovacs, care reprezintă mamei sale veniculul ei „nu știu”, cu care a pus capăt zecilor de întrebări ale copiilor este, în acest sens, zguduitor.

În această atmosferă de fadă mulțumire, incropită cu prețul a zece de renunțări cresc Peter și Eva. Fata își îngroapă setea de viață în cărțile pe care le devorează cu neșă. Prima ciocnire mai dură cu viața o covîrșește. Un „actor auxiliar” (funcția subliniază șieta derizorie a acestui personaj care nu apare în scena de față, trecător, senzația „marii iubiri”). Dar cabotinel se dovedește a nu fi din familia de spirite a lui Romeo, coborînd pînă la atitudinea care trezește în sufletul Evei scriba și disprețul. Buimăcătă de acest catatixism pe care nu-l înținea posibil. Eva este gata să retragă orice decizie morală oamenilor. Viața i se pare încă tentantă, dar pînă de pericole înspăimîntătoare. Educația mocomului „nu știu” își anunță în piesă primul său faliment.

Peter încearcă altă evadare din țărul întrebărilor fără de răspuns. Ca și lui Peter din „Citadela sfă-

la luptă, la complotul urii arzătoare împotriva fas- ciștilor de toate neamurile. Galmul și clarviziunea lor, puritatea sufletescă a acestor oameni amintesc de eroii care vor veni în generația următoare, a „Prelu- diului”. Fără prezența acestor oameni, drama familiei Kovacs ar fi rămas jalnic suspendată. Comunistii dau în piesă, ca și în viață, dezlegarea marilor întrebări. Trebuie să spunem totuși că Ana Novac n-a iz- buțit să dea destulă forță și destulă pasiune eroilor înaintații din piesa sa. Ea a povestit impresionant ce se întâmplă cu familia Kovacs, pe care pare să o cu- noască destul de bine. Andras și d-na Beres rămîn, întro mare măsură, necunoscuți spectatorului și au- toarei. Eroii pozitivi ai piesei nu sînt lipsiți de trăsături vii, dar în contrast cu complexitatea „Kovacs- lor”, autoarea l-a construit prea simpli. Fără convul- sioni și complicații sterile, de bună seamă, cei doi luptători aveau însă nevoie de o calmă adîncime su- fletească, care să-i însuflețească deplin. Lipsurile a-

Margareta Bach (D-na Kovacs) și Gh. Vrînceanu (Peter) într-o scenă din actul II.

„Familia Kovacs” este o piesă simplă, în care apar personaje de o structură complexă. În montarea de la Teatrul Național din Iași, regia (Val Mugur) a mun- cit cu stăruință să și apropie piesa, într-o mare mă- sură s-a reușit realizarea unuia dintre cele mai dificile roluri. În Margit Kovacs, artista emerită Margareta Baciu a adus ceva din frămîntării acestei mame care nu-și pierde cîmpatul. Replicile răsitate care ascund tîmnișul sufletesc al Evei, au fost, evident, pricupite de lîngă actrița Simona Gonsanținescu. Perfidia și cruzimea fasciștilor și a uncorilor lor a fost prezenta în spectacol prin modul în care și-au făcut apariția cîteva personaje episodice ale piesei și în special pro- prietăreasa (Eliza Nicolae). Val Mugur a dat însă o nejustificată amploare izbucnirilor neoroase ale unora dintre personaje, ceea ce a dus la stabilirea unei at- mosfere clinice, familia Kovacs apărînd, în mare mă- sură, ca urmăriți de o fatidică demență. La această impresie a contribuit, în mare măsură, modul greșit în care și-a conceput rolul Gh. Popovici (Dr. Kovacs), care a sacrificat cu totul miezul uman al replicilor personajului. Regizorul nu a acordat atenția cuvenită personajului pozitiv, comunistilor Andras și Beres. Fragilitatea cunoscută a acestor roluri în textul piesei a fost subliniată de linia monotonă, uniformă a inter- pretării actorilor Valentin Ionescu și Valea Marinescu. Pentru a sublinia sensurile adevărate ale piesei, regia și actorii vor trebui să alunge de asemeni din spec- ticol tendințele declamatorii ale unor interpreți și să stăpînească temperamentul unui tânăr actor talentat ca Gh. Vrînceanu, care în rolul lui Peter se dezlanțuie mult prea întempiv.

La Teatrul Maghiar din Sf. Gheorghe, „Familia Kovacs” a cunoscut o montare mai apropiată de con- țutul piesei. Acti regia (Jakabffy Deszô) a imprimat spectacolului o lumină mai gravă și în același timp mai discretă. Interpretarea piesei de către artiștii ma-

ghiari în limba maghiară a favorizat puternic credea- rea mai naturală a atmosferei. Actorii s-au dovedit, cu unele excepții, încă nu deajuns de formați pentru o dramă de mare intensitate. Actrița Hegyesi Magda a recurs excesiv la tehnica pînșului și a glasului su- gramat în scenele mari ale piesei, izbutind însă în jocul refînt din primul act la piese. Lazăr Ersebet a fost prea cochetă în rolul complicat al Evei. Remar- cabilă a fost însă apariția tânărului Zsoldor Arpad (Peter) care a impresionat prin profunzimea înțelegere a zbuciumului și rățăciilor care condau personajul la prăpăstie.

„Familia Kovacs” care infățisează faptele răscolitoare publicului, pune probleme dificile spectatorului. În- ciuda deficiențelor observate, piesa aceasta de de- ceput a Anei Novac își descoperă spectacolul atît de mesagiu său de încredere în destinul oamenilor adevărați, de acuzare a neputinței sufletelor stinghere.

V. Mindra

ANDRÉ WURMSER : Cuvinte către Sadoveanu

Aș urea să-mi fie îngăduț să vă aduc salutul meu respectuos, Mihail Sadoveanu, fără să-ți închipui cineva că am crezut în legenda absurdă care vă atribuie 75 de ani. Nu sînt altă de nativă încă să cred într-o știință pretins exactă, care nu urea să-ți închipuie decât cifre și de date, în ciuda evidenței. Starea civilă mîntre, ca o statistică burgheză, Mihail Sadoveanu are vîrsta scriitorului, vîrsta luptei și a speranței și nu va înceta niciodată să fie învia.

VIAȚA UNIUNII SCRITORILOR

Intîlnirea între Mihail Sadoveanu și scriitorii din Capitală

Cu prilejul atribuirii numelui lui Mihail Sadoveanu Casei scriitorilor, vineri 25 noiembrie a avut loc o intîlnire între maestrul Mihail Sadoveanu și scriitorii din Capitală.

CONFERINȚA „Principiul leninist al spiritului de partid în literatură”

Vineri, 18 noiembrie, a avut loc la Casa scriitorilor ședința închinată sărbătoririi a 50 de ani de apariția articolului lui Lenin „Organizația de partid și literatura de partid”.

In care a apărut articolul lui Lenin; această parte a pus în lumină modul cum întemeietorul partidului revoluționar al clasei muncitoare întreaga preocupare sală pentru problemele literaturii, activității sale politice...

11 ani de la eliberarea Albaniei

TRADIȚIA LITERATURII ALBANEZE

La Biblioteca Națională din Tirana se păstrează cu adîncă venerație un document scump al poporului albanez. Un document literar care fixează începutul slovei albaneze începînd încă acum patru secole. Este vorba de cartea lui Gjon Buzucu, scrisă în anul 1555.

Intr-un moment important al renașterii, cînd limba literară se plămădise în urma activității cărtărușilor de pîndă-tuncel. Om de o vastă cultură, cunoscînd autorii clasici, folosînd experiența scriitorilor greci și persani, Naim Frășeri scrie o literatură de înalt nivel artistic.

Pe vremea regimului reacționar al lui Zogu, în literatură pătrund influențele decadente ale culturii occidentale. În mijlocul poporului crește însă revolta împotriva feudalilor și a monarhiei și odată cu aceasta se dezvoltă o literatură realistă și revoluționară, al cărei reprezentant de frunte este Mîgheni.

Dacă ar fi să jalonăm etapele parcursese în cele patru secole de literatură, trebuie să concluzionăm că primul mare scriitor este Naim Frășeri, că maestrul limbii artistice este Mieda iar acela care a însușit cel mai mult masele în lupta lor pentru libertate și care rămîne mîndria și conștiința acestei lupte, este Mîgheni.

Gh. Dinu

CURIER literar

- A apărut primul volum din colecția de „Opere” de Balzac în traducere românească. Volumul cuprinde romanele: „Casa la Motuului cu Mingea”, „Baj la Secaux”, „Vendetta”, „Pielea de Săgi”, toate traduse de Pericle Marinescu și „Cămătarul” („Gobseck”) în românește de Petre Solomon. Studiul introductiv: „Viața și creația lui Balzac” este semnat de Theodora Ioachimescu. Primul volum al „Operei” lui Balzac din cele 12, care vor apărea în limba romînă, s-a tipărit într-un tiraj de 35 mii exemplare.

Consfătuirea tinerilor critici literari

Marți 29 noiembrie a avut loc la Casa Scriitorilor „Mihail Sadoveanu” din București, o consfătuire cu tinerii critici literari din întreaga țară. Consfătuirea a fost prezidată de acad. Mihail Beniuc. Au participat tinerii critici literari din București, Cluj, Iași, Tirgu Mureș, Timișoara.

OASPEȚI DE PESTE HOTARE

MALCOM RAYMENT Critic muzical — Anglia. ALAN BUSH Compozitor și dirijor — Anglia. ODETTA ROUX Secretara Federației democratice internaționale a femeilor — Franța. Desene de ROSS

Impresii din U.R.S.S.

Miercuri, 30 noiembrie a.c., a avut loc la Casa Scriitorilor „Mihail Sadoveanu” conferința poeziei Cicerone Theodorescu, — întors recent dintr-o vizită în Uniunea Sovietică, — intitulată „Într-o casă de prieteni”.

zece jugăre de pîmînt — nu sărăntoci ca alde Sigianski sau Legumerfești... Flăcăii erau chipși, gemeni, însă cu singe aprins și o încăpăținare fără seamă, încăpăținare de moșieri. Și nici unul dintre ei nu se încumeta să se dezcede. De cum s-au prins la horă lingea ea, în piața Grecului Milan, de ziua Sfîntului Marcu, după sfîntul grîbul, între ei a început o dușmănie de moarte.

Din literatura iugoslavă

DRENCA

Velico Petrovici, din care publicăm șchia de față, este unul dintre cei mai fecunzi scriitori ai Iugoslaviei. El a început prin a scrie versuri, pentru a se consacra apoi prozei, fiind autorul volumelor de nuvele „Bunia și tovarășii din Ravograd”, „Primăvară îngelătoare”, „Conștiințe cîntite”, „Ispita”, „Povești” și altele, în care evocă întîmplări din viața oame nitor din toate regiunile țării.

rele familiale, la botezuri, nunți, înmormîntări, — munea, spăla, vîrău, vopsea zile întregi, de dimineață pînă seara, mutînd și schimbînd mobila prin camere, pe o nimica toată — pe un dejun la o masă burgheză... Femeile de felul acesta se obișnuiesc altă de mult cu cafeaua cu lapte, cu șocolata și cu alte lucruri bune, înecat ar crăpa dacă s-ar lipsi de ele numai o săptămîină și ar trebui să se întoarcă iar la pinea neagră și cartofi fierți... O mîgulea încrederea de care se bucura în casele noastre. Era ca un fel de membră a familiei, poate chiar mai mult decît atîta. Ea afla toate secretele familiare — și cele femeiești și cele bărbătești — cu mult înainte unchilor și mătășilor noastre și își apăra „stăpîni”. Nici într-o membră a familiei nu colportă nouășile, în afară doar de veștile îmbucuroase. Cum s-ar fi putut menține altfel? Și ca o ciudățenie, casele prin care umbra leia Nasta se simțeau mai înrudite între ele decît celelalte case. Ea, leia Nasta, era fiul de legătură între aceste familii.

„pe domnișorul cel tînăr”. De data aceasta nu mă mai întîmpina glumeață, blîndă și timidă ca de obicei: — „O, pîrdălicele de cărți și șvaboacele a-celea care storo vlagă din copilași! Cînd o să isprăviți odată cu „ștudiile” acelea pîrdălice și să vă întoarceți acasă!...” — Da numai din cap mormurînd: — O, copilași dragi, cum tremurîți se prăpădese mamele, nebune de dorul vostru.

— Milan Obușcov 1-a omorît pe Nîcola. — Ce? Ce?... Vîno mai aproape și povestește. Unde s-a întîmplat asta?... făcîră ai noștri într-un glas, sîrînd de la locurile lor. — Leia Nasta a sosit fuga acasă, bo-cîndu-se. Toată ziua a tremurat de groază, neputîndu-se liniști, nici să șadă locului. Însă a plecat de acolo, nemăndrîrîndu-se răimînă, cu fata și la horă, pentru că „nu ședea frumos”. Drenca nu fost o fată nici justităie. Și acolo schimba fețe-fete, privea la pîmînt, tăcută și supție. Nici în fața judecătorilor nu s-au privit în ochi — ea cu Milan. — Îmi amintesc că mi-au scris la Belgrad că pe Milan l-au condamnat la șase ani muncă silnică și că Drenca s-a măritat imediat după aceea. S-a măritat și s-a pus să nască la copil unul după altul. Era blîndă și potolită ca mamă-se, care cu timpul s-a liniștit și s-a împăcat cu soarta. — Leia Nasta continua să trăiască mă departe singură în căsuța ei, să slugărească pe la casele din oraș și în timpul războiului a murit subit.

Redactor-șef: Zaharia Stancu. Colegiul redacțional: Mihail Beniuc, Marcel Breslaşu, Eusebiu Camilar, Paul Georgescu (redactor-șef adjunct), Alexandru Jar, Eugen Jebeleanu, George Macovescu, Ion Mihăileanu, Veronica Porumbacu (redactor-șef adjunct), Cicerone Theodorescu, Ion Vitner.